

ปีงบประมาณ
2567

HRDI

ผลการดำเนินงาน
สถาบันวิจัยและพัฒนา
พื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

กันยายน 2567

คำนำ

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ.2548 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2552 ขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงด้วยการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนตามแนวทางโครงการหลวง ด้วยการสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงของโครงการหลวง เพื่อให้โครงการหลวงดำรงอยู่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และนำคุณค่าขององค์ความรู้และแนวทางของโครงการหลวง ขยายผลไปยังพื้นที่สูงอื่นๆ ให้ครอบคลุม 20 จังหวัดของประเทศไทย โดยปรับให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและภูมินิเวศของแต่ละพื้นที่ที่ประสบปัญหาความยากจน พื้นที่ทุรกันดารห่างไกล และขาดโอกาสเข้าถึงการรับบริการจากภาครัฐ เป็นหน่วยงานเดียวที่มีพื้นที่ปฏิบัติงานเฉพาะอยู่บนพื้นที่สูงของประเทศ นอกจากนี้ ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลในการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่องค์ความรู้โครงการหลวงและโครงการพระราชดำริ ความรู้ด้านการเกษตร และความหลากหลายชีวภาพ

ปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ได้รับงบประมาณจัดสรรจากรัฐบาล จำนวน 504.8639 ล้านบาท สำหรับดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และภายใต้แผนยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม จำนวน 42.4630 ล้านบาท สำหรับดำเนินงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เหมาะสมบนพื้นที่สูง ณ 31 สิงหาคม 2567 มีผลการเบิกจ่ายตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณรวมผูกพันสัญญา เป็นเงิน 499.77 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 83.54 ของวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 93.12 ของแผนปฏิบัติการประจำปี

กันยายน 2567

สารบัญ

ผลการดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

ผลการดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567	1
ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการให้บริการ	3
ผลการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและบรรลุเป้าหมายการพัฒนาสำคัญของ กษ.	3
ผลการดำเนินงานด้านการสนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง	12
ผลการดำเนินงานด้านการขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวง เพื่อยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูง	30
ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาและบริหารองค์กร	39
การกำกับกิจการที่ดีการดำเนินงานสนับสนุนการกำกับกิจการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน	46
ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานระยะที่ผ่านมา	48
แนวทางการแก้ไขปัญหา	49
แผนการดำเนินงานของ สวพส. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568	50
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ	54

ผลการดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส. จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ.2548 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2552 ขับเคลื่อนการทำงานด้วย “การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงริเริ่ม โดยการจัดตั้งโครงการหลวงขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2512 มีเป้าหมายเพื่อมนุษยธรรม ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสืบสานต่อยอดพระราชปณิธานดังกล่าว ปัจจุบัน สวพส. มีภารกิจสำคัญในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะบนพื้นที่สูง การพัฒนาพื้นที่สูงบนฐานความรู้ที่เหมาะสม ตามปัญหา ความต้องการ และภูมิสังคม (Area Approach) การส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Learning Station) และพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้แหล่งนันทนาการและสุขภาพของสังคม ภายใต้วิสัยทัศน์ “ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความอยู่ดีมีสุข ด้วยการวิจัยและพัฒนา สืบสาน รักษา ต่อยอดงานโครงการหลวง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการ 4 ฉบับ แบ่งเป็นแผนสำหรับเป็นกรอบการดำเนินงานภายใน ได้แก่ แผนปฏิบัติการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) และแผนสำหรับเป็นเครื่องมือเพื่อการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานบูรณาการต่างๆ ตามลักษณะของพื้นที่อย่างครอบคลุมทุกมิติ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ (1) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) (2) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) (3) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สวพส. มีเป้าหมายที่จะเร่งสร้างผลงานวิจัยและองค์ความรู้ใหม่ให้ทันกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่สูง โดยบริหารจัดการเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการกับทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชน เพื่อขยายพื้นที่ให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย 2,608 กลุ่มบ้าน 18 จังหวัด ประชากร 733,417 ราย แบ่งเป็น (1) พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

39 ศูนย์/สถานี ครอบคลุม 500 กลุ่มบ้าน (2) พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 แห่ง ครอบคลุม 616 กลุ่มบ้าน (3) พื้นที่พัฒนาบางกิจกรรมโดยร่วมกับหน่วยงานและภาคเอกชน 1,092 กลุ่มบ้าน และ (4) พื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ 400 กลุ่มบ้าน และขยายการพัฒนาไปยังพื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤติเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เร่งแก้ไขปัญหาคัญบนพื้นที่สูงให้ทันต่อความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งผลักดันให้อุทยานหลวงราชพฤกษ์ก้าวสู่การรับรองมาตรฐานสวนพฤกษศาสตร์ในระดับสากล เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตนอกห้องเรียน และเป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการตามแนวพระราชดำริ โครงการหลวง การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ความหลากหลายทางชีวภาพ ศิลปะวัฒนธรรม ที่มีการจัดการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างความเสมอภาคในการเรียนรู้

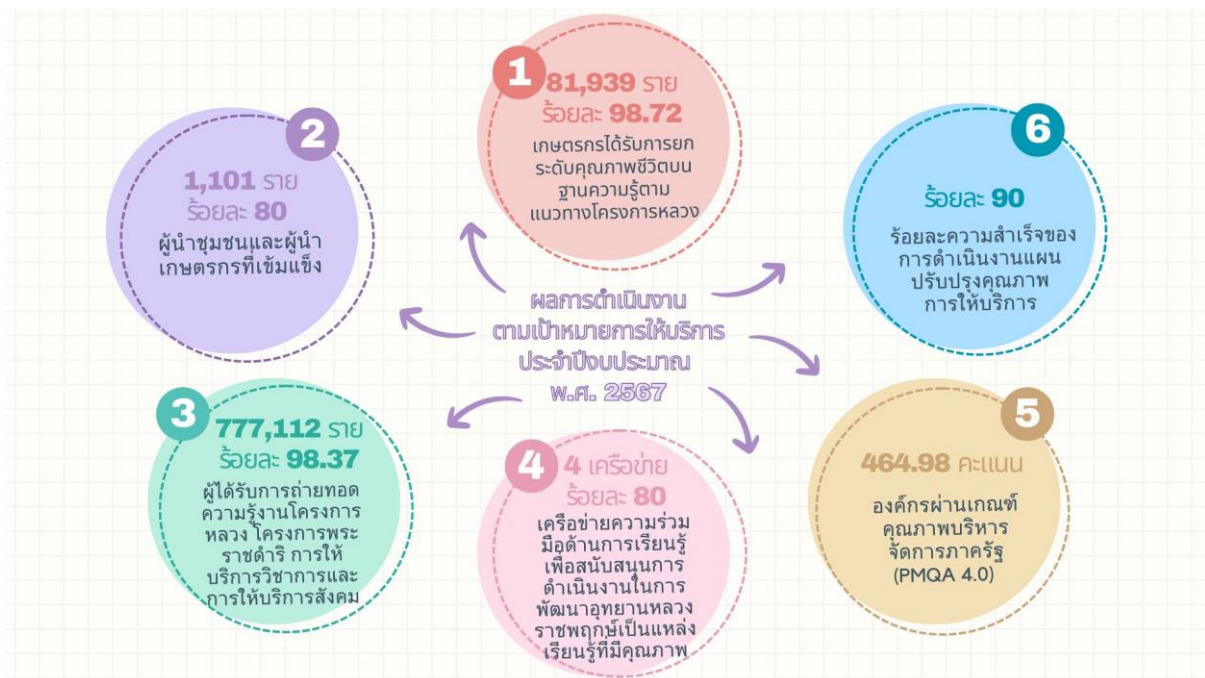
สวพส. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 จำนวน 504.8639 ล้านบาท สำหรับดำเนินงานตามภารกิจและเป้าหมายที่กำหนด และได้รับการสนับสนุนงบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม จำนวน 42.4630 ล้านบาท สำหรับดำเนินงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เหมาะสมบนพื้นที่สูง รวมเป็นกรอบงบประมาณทั้งสิ้น 547.3269 ล้านบาท ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ณ 31 สิงหาคม 2567 มีผลการเบิกจ่ายตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณรวมผูกพันสัญญา เป็นเงิน 499.77 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 83.54 ของวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 93.12 ของแผนปฏิบัติการประจำปี

ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

กลยุทธ์/แผนงาน	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ (ร้อยละ)	ผลการปฏิบัติงาน (ร้อยละ)
กลยุทธ์ที่ 1 สนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง	75.62	95.67
กลยุทธ์ที่ 2 การขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง	78.72	93.81
กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาและบริหารองค์กร	96.28	89.90
ภาพรวม	83.54	93.12

ผลการดำเนินงาน

ตามเป้าหมายการให้บริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

ข้อมูล ณ 31 สิงหาคม 2567

ผลการดำเนินงาน

เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและบรรลุเป้าหมายการพัฒนาสำคัญของ กษ.

1. การสร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ

สวพส. ขยายความร่วมมือในการทำงานแบบบูรณาการ ด้วยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา และวิจัยบนพื้นที่สูงให้เป็นแผนระดับประเทศฉบับแรก เพื่อยกระดับการบูรณาการกับหน่วยงานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและขยายพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ แผนปฏิบัติการด้านพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) มีคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็น ประธาน เป็นกลไกการสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายหน่วยงานร่วมบูรณาการภาครัฐและ เอกชน ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2567 นายจรัสธาดา กรรณสูต องคมนตรี ประธานกรรมการมูลนิธิ โครงการหลวง พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี เลขาธิการและประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการ หลวง นายอำพน กิตติอำพนองคมนตรี ที่ปรึกษาสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงาน โครงการหลวง (กปส.) ครั้งที่ 1/2567 ณ ทำเนียบรัฐบาล โดย นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ในฐานะ

ประธานคณะกรรมการ เป็นประธานการประชุม และนายประยูร อินสกุล ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นคณะกรรมการและเลขานุการ ร่วมด้วยคณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีก 33 ท่าน ซึ่งคณะกรรมการ กปส. ได้รับทราบผลการดำเนินงานสำคัญของมูลนิธิโครงการหลวงและหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการในพื้นที่โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2567 และความก้าวหน้าการกำหนดโครงสร้างแผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ รายจ่ายประจำปีสำหรับการพัฒนาพื้นที่สูง ภายใต้ชื่อ “การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน” ทั้งนี้ คณะกรรมการ กปส. ได้เห็นชอบแผนการวิจัยพื้นที่สูง ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2567 - 2570) เพื่อให้นักวิจัยที่ทำงานบนพื้นที่สูงใช้เป็นกรอบในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือผ่านหน่วยงานบริหารจัดการทุนวิจัย (PMU) โดยมอบหมายให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) พิจารณาให้การสนับสนุนการดำเนินงานและงบประมาณต่อไป และกรอบคำของบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ ที่สนับสนุนงานพัฒนาพื้นที่สูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งบนพื้นที่สูงในพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ขณะเดียวกัน สวพส. ได้ร่วมกับสำนักงานงบประมาณ ชี้แจง “แนวทางการจัดทำกรอบงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 –2570)” ให้กับผู้แทนจากหน่วยงานบูรณาการจาก 33 หน่วยงาน เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานบนพื้นที่สูงและเตรียมการสำหรับการจัดทำคำของบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 แบบมุ่งเป้าและบูรณาการ ตรงตามแผนความต้องการของชุมชนบนพื้นที่สูง และระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

การประชุมคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.)
ครั้งที่ 1/2567 ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล

การชี้แจง “แนวทางการจัดทำกรอบงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 –2570)”

นอกจากนี้ ได้พัฒนาเครือข่ายการพัฒนาพื้นที่สูงร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 45 แห่ง เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาให้มีการบูรณาแผนพัฒนาพัฒนาระยะ 5 ปี ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ให้มีการเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (2566-2570) และดำเนินงานบูรณาการของหน่วยงาน และ อปท. ในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา 19 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน

2. การรับมือภัยธรรมชาติ

การลดผลกระทบจากภัยแล้ง โดยพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กและระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ร่วมกับชุมชนเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคใน 51 ชุมชน จำนวน 126 แห่งงบประมาณรวมทั้งสิ้น 6.2520 ล้านบาท สามารถช่วยบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนบนพื้นที่สูง โดยมีผู้รับประโยชน์ 1,400 ครัวเรือน 2,100 ราย 869

แปลง พื้นที่รับประโยชน์ 13,000 ไร่ ให้มีแหล่งน้ำสำหรับอุปโภค บริโภค และมีแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกในการเพาะปลูกพืชทดแทนการปลูกพืชที่ไม่เหมาะสม การทำไร่หมุนเวียน ลดการเผาทางการเกษตร เกิดการพัฒนาการทำการเกษตรที่ยั่งยืนในพื้นที่ควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำของชุมชน

MOU เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง ระหว่าง สวพส. กับ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองใน เทศบาลเมืองแม่พริก และอุทยานแห่งชาติ ดอยหลวง สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 เชียงราย

การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค

การแก้ไขปัญหาฝุ่นควันอย่างยั่งยืน

สวพส. ดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่ป่าแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยสนับสนุนกิจกรรมชุมชนในการป้องกันและเผาระวังไฟป่า การบริหารจัดการไฟตามหลักวิชาการในพื้นที่ไร่มุมนเวียน เช่น การรณรงค์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักรู้ถึงอันตรายของไฟป่า การสนับสนุนการจัดทำแนวกันไฟในพื้นที่ป่า/พื้นที่เกษตร ป้องกันแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยส่งเสริมให้เกษตรกร ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมปลูกพืชแบบไม่เผา ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนชนิดและวิธีการปลูกพืชบนพื้นที่สูง เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น และการปลูกพืชให้ถูกต้องตามแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดในพื้นที่ที่เหมาะสม และการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น ชีวมวล ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักจากเศษเหลือทางการเกษตร ร่วมกับการ ปรับระบบการทำเกษตรระบบการเกษตรมูลค่าสูง ปรับระบบการทำเกษตรแบบดั้งเดิมหรือเกษตรเชิงเดี่ยวสู่ระบบการเกษตรมูลค่าสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยองค์ความรู้และเทคโนโลยี พัฒนาตลาดสินค้าการเกษตรจากระบบการเกษตรเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (ใช้พื้นที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่เผาเพิ่มพื้นที่สีเขียว) และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนไปถึงสถาบันเกษตรกรในการบริหารจัดการด้านการผลิตและการตลาดรวมถึงการยกระดับสู่องค์กรชุมชนที่สามารถวางแผนแบบบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหา PM2.5 อย่างยั่งยืนเร่งด่วนบนพื้นที่สูงให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งนำ

สวพส. ร่วมรายงานความก้าวหน้าแผนงานการนำ ววน. ไปใช้แก้ปัญหาวิกฤติฝุ่นละออง PM2.5 (Steering Committee) ครั้งที่ 4 วันที่ 19 พฤษภาคม 2567

อนุกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ส่งเสริมภาครัฐระบบเปิดและการมีส่วนร่วม ติดตามงานปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และฝุ่นควัน PM 2.5 โดยการมีส่วนร่วมอย่างครบวงจรและยั่งยืน โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางหินผืน อ.แม่แจ่ม จ. เชียงใหม่ วันที่ 23 มิถุนายน 2567

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย หรือ TEI ภายใต้การดำเนินงานโครงการความร่วมมือ ไทย-ลาว-เมียนมา นำผู้นำชุมชนท้องถิ่น ท้องที่ ไทย-สปป.ลาว ศึกษาดูงานแม่จางโมเดล อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ กับการจัดระบบเกษตรพื้นที่สูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและลดการเผา วันที่ 13 มิถุนายน 2567

ผลงานวิจัยไปพัฒนาศักยภาพชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจนและการเผา และพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการแก้ไขปัญหาการเผาบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนด้วยการบูรณาการของหน่วยงานรัฐ จังหวัด อปท. และ ภาคเอกชน เช่น พื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่บ้านห้วยโก้น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ร่วมกับการบริหารจัดการข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศสู่การวางแผนการดำเนินงานอย่างยั่งยืน โดยหน่วยงานท้องถิ่นร่วมกับชุมชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 สวพส. ขับเคลื่อนงานพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาการเผาและฝุ่นควันบนพื้นที่สูงในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 พื้นที่ ด้วยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแนวทางโครงการหลวง โดย (1) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง เพื่อกำหนดเขตพื้นที่ป่า พื้นที่เกษตร พื้นที่ทำกิน สำรแล้วเสร็จ 36 กลุ่มบ้าน เกษตรกร 2,683 ราย 6,175 แปลง คิดเป็นร้อยละ 80 ของเป้าหมาย 45 กลุ่มบ้าน โดยกำหนดเขตพื้นที่ทำกิน 42,998.23 ไร่ พื้นที่ป่า 121,876.94 ไร่ และพื้นที่อยู่อาศัย 63,534.65 ไร่ (2) จัดกิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศ ได้แก่ ฝายชะลอน้ำ 10,546 ฝาย 79 ชุมชน แนวกันไฟป้องกันไฟป่า 181 ชุมชน ระยะทาง 1,019 กิโลเมตร สนับสนุนการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ 2.2 ล้านกล้า และส่งเสริมปลูกพืชท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน 256 ไร่ และ (3) ดำเนินการแก้ปัญหาการเผาในพื้นที่การทำเกษตร 254,173 ไร่ ด้วยการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 93,404 ไร่ และปรับปรุงบำรุงดิน 160,769 ไร่ (ไถกลบ ส่งเสริมการจัดการคั้นปุ๋ยหมัก ผลิตปุ๋ยหมักลดการเผา ผลิตน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ปรับปรุงบำรุง และการไม่ไถไม่เผาโดยการปล่อยโค กระบือเข้าทุ่ง) ส่งผลให้สถานการณ์การเกิดจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่ดำเนินงาน สวพส. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เท่ากับ 5,137 จุด ลดลงร้อยละ 14.88 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2566 (6,035 จุด)

นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการลดปัญหาและบริหารจัดการจุดความร้อน (Hotspot) และพื้นที่เผาไหม้ (Burn Scar) ในพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งกำเนิดของฝุ่นละออง PM 2.5 ในพื้นที่เป้าหมายเร่งด่วนภาคเหนือตอนบนโดยเฉพาะพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนภายใต้ความร่วมมือจากสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ให้ดำเนินงาน “โครงการระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม: แก้ปัญหาการเผาและฝุ่นควันบนพื้นที่สูง” ในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ลดหรือแก้ไขปัญหาการเผาและฝุ่นควันในภาคเกษตรบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ด้วยการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเศษวัสดุการเกษตร โดยการทำเป็นชีวมวลอัดเม็ด และการนำไปทำเป็นปุ๋ยเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน งบประมาณ 10 ล้านบาท และดำเนินงาน “โครงการจัดทำฐานข้อมูลแบบบูรณาการเพื่อแก้ไข ปัญหาวิกฤตฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 อย่างมีส่วนร่วมในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อจัดทำฐานข้อมูลกลางและเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศในระดับอำเภอแม่แจ่ม วิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่างจุดความร้อน พื้นที่เผา

3. การยกระดับสินค้าเกษตร เสริมศักยภาพเกษตรกร

สวพส. ส่งเสริมการปรับระบบเกษตรเชิงเดี่ยวสู่ระบบการปลูกพืชผสมผสาน ระบบเกษตรแบบประณีต และการปลูกไม้ยืนต้นเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ โดยเชื่อมโยงงานด้านการผลิตและตลาดกับโครงการหลวงเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนในการเข้าถึงองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งทุนภายนอกจากการนำผลสำเร็จด้านการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของโครงการหลวง หรือ Royal Project Model มาพัฒนาและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร ปรับปรุงพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ทั้งพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจและพันธุ์พืชท้องถิ่น ที่มีคุณภาพและคุณลักษณะเฉพาะสามารถปรับตัวในสภาพแวดล้อมของพื้นที่สูงและการจัดทำแผนที่ดินรายแปลงของเกษตรกร สร้างอาชีพภาคการเกษตรบนพื้นที่สูงภายใต้ระบบการผลิตและวิถีเกษตรกรรมที่มีความสมดุลทั้งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ร่วมกับการใช้หลักการ

ส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือกมูลค่าสูง
ควบคู่ไปกับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เครื่องหมายรับรองสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ECO BRAND)

ตลาดนำการผลิต เพื่อให้เกษตรกรมีการวางแผนการผลิต ที่เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดได้ ด้วยวิธีการเพาะปลูกที่ถูกต้อง และมุ่งเน้นการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี มีความปลอดภัยต่อเกษตรกร และผู้บริโภค ได้ดำเนินการส่งเสริมการจำหน่ายผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร (พืชท้องถิ่น ชาและกาแฟ ท้องเที่ยว ปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์แปรรูป ผัก พืชไร่ ไม้ดอก ไม้ผล หัตถกรรม และอื่นๆ) ผ่านช่องทางตลาดโครงการหลวง ตลาดซื้อตกลง ตลาดท้องถิ่น ตลาดอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ตลาดออนไลน์ และบริโภคในครัวเรือน สร้างรายได้ให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงในพื้นที่ดำเนินงานของ สวพส. 44 แห่ง มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ รวมมูลค่า 482.81 ล้านบาท (ตุลาคม 2566 - สิงหาคม 2567) ขณะเดียวกันได้เพิ่มผลิตภาพการผลิตเชิงปริมาณและมูลค่าผลผลิตด้วยการยกระดับการผลิตสู่ระบบเกษตรเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีเกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย 4,084 ราย สร้างรายได้ 196.28 ล้านบาท ประกอบด้วย การรับรองแหล่งผลิตมาตรฐานอาหารปลอดภัย (GAP) จำนวน 3,588 ราย รายได้ 179.79 ล้านบาท และการ

รับรองแหล่งผลิตมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ประเทศไทย (Organic Thailand) จำนวน 496 ราย รายได้ 16.48 ล้านบาท

นอกจากนี้ ได้จัดทำแผนกลยุทธ์การปรับเปลี่ยนการผลิตและการตลาดในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2567 – 2570) เพื่อปรับแนวทางการผลิตและการตลาดสินค้าบนพื้นที่สูงให้รองรับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศและสภาพการแข่งขันด้านการตลาด การพัฒนาระบบการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและลดการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ การส่งเสริมและสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตสินค้าเกษตรในระดับชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการขนส่ง การส่งเสริมการผสมผสานการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจในไร่นาเกษตรกรเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อจำหน่ายคาร์บอนเครดิตและสร้างรายได้ในระยะยาว รวมถึงการส่งเสริมความเข้มแข็งและประสิทธิภาพการจัดการด้านการตลาดขององค์กรเกษตรกร และส่งเสริมให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย สร้างโอกาสและศักยภาพในการยกระดับสินค้าเกษตรของเกษตรกรบนพื้นที่สูงโดยใช้กลไกการสร้างเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรด้วย ECO BRAND (THAI HIGHLAND ECO FRIENDLY CERTIFIED) ซึ่งหากผู้บริโภคซื้อสินค้าที่ได้รับการรับรองดังกล่าว ถือได้ว่ามีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน

ด้านการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร สวพส. พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวงให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง 81,939 ราย เสริมสร้างศักยภาพผู้นำเกษตรกรให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ด้วยการเพิ่มพูนความรู้ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน 1,101 ราย สร้างความเข้มแข็งของกลุ่มต่างๆ และยกระดับสถาบันเกษตรกรสู่มาตรฐาน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา

วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน
ดำเนินการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าย้อมสีธรรมชาติ
ภายใต้เครื่องหมายการค้า “ปางแดงใน PANG DANG NAI”

ชุมชนและการตลาด โดยพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการของสถาบันเกษตรกร ปัจจุบันมีสถาบันเกษตรกรด้านการผลิตและการตลาด 108 กลุ่ม สมาชิก 4,218 ราย ทุนดำเนินงาน 28.50 ล้านบาท ประกอบด้วยสหกรณ์ 11 แห่ง วิสาหกิจชุมชน 62 แห่ง กลุ่มพึ่งตนเอง 28 แห่ง และกลุ่มเตรียมสหกรณ์ 7 กลุ่ม รวมถึงได้ดำเนินการส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรครบวงจร (Agricultural Service Provider) สามารถเป็นเจ้าของเครื่องมือเครื่องจักรกลของตนเอง พร้อมเป็นผู้ให้บริการด้านธุรกิจเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย 4 แห่ง ได้แก่ สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบ

โครงการหลวงสบเมย จำกัด สหกรณ์การเกษตรพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี จำกัด วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ผลิตผักปลอดภัยแม่จริม และวิสาหกิจชุมชนกาแฟดอยยาง

4. การจัดการทรัพยากรทางการเกษตร

สวพส. กำหนดให้มีการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรตามแนวทาง BCG Model เพื่อลดภาระต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม ลดปริมาณปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง โดยมีการผลิตปุ๋ยหมักลดการเผา 1,010 ตัน ผลิตน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ปรับปรุงบำรุงดิน 7,600 ลิตร ไม่เผาเศษวัสดุการเกษตรด้วยการนำไปทำพลังงานชีวมวล รวมถึงจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อจัดการเศษวัสดุที่เหลือทางการเกษตร รวมไปถึงเศษซังข้าวโพดในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบ

การจัดการเศษวัสดุที่เหลือทางการเกษตรด้วยวิธีไถกลบในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

โครงการหลวงทั้ง 44 แห่ง ร่วมกับเกษตรกร 943 ราย โดยได้ดำเนินการไถกลบในพื้นที่ 11,029 ไร่ จัดทำคั้นปุ๋ยหมัก 1,030 ไร่ จัดทำปุ๋ยหมักอย่างง่ายจากเศษซังข้าวโพดและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 1,948 ตัน (สามารถกักเก็บคาร์บอนไว้ในดินมากกว่า 721.74 t CO₂eq) ขณะเดียวกันเกษตรกรผู้รับประโยชน์ 524 ราย สามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตพืชในระบบมาตรฐานอาหารปลอดภัยอินทรีย์ (Organic) และเข้าร่วมมาตรฐานการจัดการเชื้อเพลิงที่เหมาะสมตามประกาศของทางราชการ (เผาจัดการเศษพืชในเวลาที่เหมาะสม) จำนวน 2,000 ไร่

นอกจากนี้ ยังพัฒนาองค์ความรู้/นวัตกรรมจากงานวิจัย ภายใต้แผนงานวิจัยเพื่ออนุรักษ์ ปันฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง เช่น การศึกษาแนวทางยกระดับชุมชนโครงการหลวงคาร์บอนต่ำสู่เป้าหมาย Carbon Neutrality และ BCG Model การศึกษาการเพิ่มมูลค่าจากเศษเหลือใช้ทางการเกษตร (เปลือกและซังข้าวโพด

การปรับเปลี่ยนรูปแบบการปลูกพืชเพื่อเพิ่มพูนการกักเก็บคาร์บอนและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

เลี้ยงสัตว์ ดันและตอซังข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กาแฟเชอร์รี่ กาแฟกะลา ฟางข้าว แกลบ ตอซังข้าว เถ้งาและต้นมันสำปะหลัง ดันและเปลือกถั่ว) เพื่อเป็นปัจจัยการผลิตสำหรับการปลูกพืชบนพื้นที่สูง การศึกษาการปรับเปลี่ยนรูปแบบการปลูกพืชเพื่อเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ด้วยรูปแบบ

การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกพืชผสมผสาน การทำวนเกษตร การทำเกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชหมุนเวียน ซึ่งพบว่า การปรับระบบการทำการเกษตรจากพืชเชิงเดี่ยวเป็นระบบเกษตรแบบผสมผสานสามารถลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก เนื่องจากการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมตามความต้องการธาตุอาหารของพืชตามค่าวิเคราะห์ดิน รวมทั้งเพิ่มการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือหรือปุ๋ยชีวภาพ เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งช่วยลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มการสะสมคาร์บอนในดิน นอกจากนี้ ได้ศึกษาวิธีการจัดการเศษซังข้าวโพดด้วยวิธีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับเกษตรกรด้วยการทำชีวมวลอัดเม็ด (White pellet) จากเศษซังข้าวโพดในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่ละลอ อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อศึกษาถึงแนวทางและความเป็นไปได้ที่จะจัดการเศษพืชที่เหลือใช้ทางการเกษตรแบบครบวงจรต่อไปในอนาคต

ผลการดำเนินงานรายกลยุทธ์

ด้านการสนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง

1. การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง

2. การพัฒนาและยกระดับโครงการหลวงสู่สถาบันการเรียนรู้โครงการหลวง

3. การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้

ดำเนินงานวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม พันธุ์พืชและสัตว์ หรือองค์ความรู้ใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการหลวงและการพัฒนาพื้นที่สูง และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำงานวิจัยและพัฒนาไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่สูง พัฒนาและยกระดับให้ “ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร ชนกาเบศรดำริ” เป็นศูนย์กลางงานวิจัยบนพื้นที่สูงของไทย อันเป็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงที่มีความสมดุลทุกมิติ ร่วมบูรณาการกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไปสู่การสร้างรายได้ของชุมชน พร้อมทั้งสร้างชุมชนต้นแบบด้านการพัฒนาพื้นที่สูง สร้างเครือข่ายด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง

สวพส. มุ่งเน้นงานวิจัยที่สร้างนวัตกรรม งานวิจัยเชิงระบบ หรือทดสอบ ต่อยอด และปรับใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยี (Research & Development) ตามบริบทของพื้นที่ รองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่ชุมชนได้โดยตรงและทันเวลา ภายใต้กระบวนการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัย นักพัฒนา และเกษตรกร มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

1.1 ด้านการเพิ่มผลผลิตและการตลาด

ศึกษาวิจัยวิธีการเพิ่มคุณภาพผลผลิตของพันธุ์อินทรีย์ผสมผสานด้วยถุงห่อผลสีต่างๆ และสารกลุ่มไซโตไคนิน เพื่อแก้ปัญหาสีผิวผลที่มีสีเหลือง ขั้วผลขนาดเล็ก และมีเมล็ด ศึกษาการใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ (Smart Farming) ในการปลูกเมลอน ที่ใช้พื้นที่น้อย ให้ผลตอบแทนสูง ผ่านการควบคุมและติดตามปัจจัยอุณหภูมิ ความชื้นอากาศ ความชื้นในวัสดุ ปริมาณแสง ความเข้มแสงอาทิตย์ ความเป็นกรดต่างของธาตุอาหาร ปริมาณความเข้มข้นของปุ๋ยน้ำที่เหมาะสมผ่านระบบอัตโนมัติ และสำรวจการสูญเสียผลผลิตหลังการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต ในมะเขือเทศ เชอร์รี่ เสาวรสหวาน และเบปียองเต้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตามความต้องการของตลาดและมูลค่าของผลิตผลเกษตรบนพื้นที่สูง รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ

นอกจากนี้ ยกระดับการผลิตพืชโดยขึ้นทะเบียนพันธุ์ข้าวและกัญชง จำนวน 4 พันธุ์ ได้แก่ (1) ข้าวพันธุ์จุกเนเน สวพส. 01 (ข้าวเจ้าดำ) ปลูกสภาพไร่ (นํ้าน้อย) ให้ผลผลิต 500-600 กก.ต่อไร่ มีปริมาณแอนโทไซยานิน 6,207 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม มีค่าความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระสูง (876.29) (2) ข้าวพันธุ์จุกเนเน สวพส. 02 (ข้าวเหนียวดำ) ปลูกสภาพไร่ (นํ้าน้อย) ให้ผลผลิต 500-600 กก. ต่อไร่ มีสารแกมมาโอไรซานอล 3,526 มิลลิกรัมต่อ 100 กรัม ซึ่งเป็นสารที่ช่วยลดคอเรสเตอรอล บำรุงหัวใจ หลอดเลือด (3) กัญชงพันธุ์เอชอาร์ดีไอ 1 (HRDI 1) ปริมาณสาร THC เฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 1 ต่อน้ำหนักแห้ง (THC ร้อยละ 0.270- 0.695, CBD ร้อยละ 10.93- 18.838) ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการปักชำกิ่ง อายุเก็บเกี่ยว 110- 120 วัน และมีผลผลิตช่อดอกแห้งต่อต้น 300-500 กรัม และ (4) กัญชงพันธุ์เอชอาร์ดีไอ 2 (HRDI 2) ปริมาณสาร THC เฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 1 ต่อน้ำหนักแห้ง (THC ร้อยละ 0.064- 0.448 และ CBD ร้อยละ 10.505- 14.040) ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการปักชำกิ่ง อายุเก็บเกี่ยว 110- 120 วัน ผลผลิตช่อดอกแห้งต่อต้น 300-500 กรัม

ข้าวพันธุ์จากเนเน สวพส. 01

ข้าวพันธุ์จากเนเน สวพส. 02

ลักษณะพันธุ์เอชอาร์ดีโอ 1

ลักษณะพันธุ์เอชอาร์ดีโอ 2

1.2 ด้านทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ

ศึกษาแนวทางการยกระดับชุมชนโครงการหลวงคาร์บอนต่ำสู่เป้าหมาย Carbon Neutrality และ BCG Model โดยสำรวจชนิดและปริมาณวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรของชุมชน และการปล่อย CO₂ รวมทั้งกิจกรรมที่มีการปล่อย CO₂ ของครัวเรือนบนพื้นที่สูง 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ (เศษผักและผลไม้) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปุนหลวง (ต้นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง (เปลือกกาแฟ) และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงโป่งคำ (ฟางข้าว) และศึกษาการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะแขว่น (*Zanthoxylum limonella* Alston) ซึ่งเป็นพืชท้องถิ่นของภาคเหนือมีการใช้ประโยชน์เป็นเครื่องเทศสำหรับประกอบอาหารและมีสรรพคุณเป็นยาสมุนไพร เพื่อเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่บนพื้นที่สูง

การเพาะขยายพันธุ์มะแขว่น พืชท้องถิ่นของภาคเหนือ ใช้ประโยชน์เป็นเครื่องเทศในการประกอบอาหารและมีสรรพคุณเป็นยาสมุนไพร เพื่อเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่บนพื้นที่สูง

จากการวิจัยกระบวนการพัฒนาชุมชน ภายใต้กรอบแนวคิด “สังคมคาร์บอนต่ำและความยั่งยืน” สวพส. มูลนิธิโครงการหลวง และมหาวิทยาลัยมหิดล จึงร่วมกันออกแบบกระบวนการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงร่วมลดก๊าซเรือนกระจกภายใต้บริบทและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง เน้นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่และวางแผนงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น นำมาสู่ชุดความรู้พร้อมใช้งาน ได้แก่ แบบประเมินผลการ

พัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงคาร์บอนต่ำและยั่งยืนตาม
แนวทศวรรษการหลวง 5 มิติ 28 ตัวชี้วัด ใน
รูปแบบโปรแกรม Web Base Application ทำให้
ได้รับรางวัลบริการภาครัฐ ระดับดี ประเภท
ขับเคลื่อนเห็นผล ประจำปี 2567 จากสำนักงาน
ก.พ.ร. จากผลงาน “ชุมชนคาร์บอนต่ำ ภูเขา
สำคัญ ลดโลกร้อน”

รางวัลบริการภาครัฐ ระดับดี ประเภทขับเคลื่อนเห็นผล ประจำปี 2567

1.3 ด้านสังคม

ศึกษากระบวนการพัฒนาการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ของเกษตรกรบนพื้นที่สูง โดยวิสาหกิจ
ชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้เรียนรู้และพัฒนา
ความสามารถในการยื่นข้อเสนอโครงการ “การยกระดับและเพิ่มมูลค่าชาอัสสัมอินทรีย์ด้วย BCG Model”
ต่อหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ หน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมด้านการ
พัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) มหาวิทยาลัยพะเยา และหอการค้าไทย นำมาสู่การได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงาน
นวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) ภายใต้โครงการหน่วยขับเคลื่อนนวัตกรรมเพื่อสังคม ประจำปีที่ภาคเหนือตอนบน
ปีงบประมาณ 2567 มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 245,000 บาท และ “นวัตกรรมท้องถิ่น” วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม
แปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลป่าแป๋ ได้เข้าร่วมนำเสนอโครงการเพื่อสังคมในการยกระดับและเพิ่มมูลค่า
ชาอัสสัมอินทรีย์ด้วย BCG Model ณ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา

การพัฒนาการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ให้แก่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลป่าแป๋ จังหวัดเชียงใหม่

1.4 การส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

สวพส. ส่งมอบผลงานวิจัย 8 รายการ ไปยังโรงชีวภัณฑ์ มูลนิธิโครงการหลวง สำหรับทดลองผลิตและ
จำหน่ายให้กับเกษตรกรสมาชิกโครงการหลวงและโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ดังนี้

1) **ผลิตภัณฑ์สำหรับกำจัดแมลงศัตรูพืช 5 รายการ** ได้แก่ (1) ชีวภัณฑ์เชื้อราสาเหตุโรคแมลง *Metarhizium anisopliae* หรือ ฟีฟี่-เมทา ใช้กำจัดแมลงกลุ่มปากกัด กำจัดหนอน ดักมันเทศ เสี้ยนดิน แมลงในดิน และด้วงหมัดผัก (2) ชีวภัณฑ์เชื้อราสาเหตุโรคแมลง *Beauveria bassiana* หรือฟีฟี่-เบ็บ ใช้กำจัดแมลงกลุ่มปากดูด แมลงหวี่ขาว เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน มอด และแมลงค่อมทอง เป็นต้น (3) ฟิโรโมนดึงดูดผีเสื้อหนอนใยผัก หรือฟีฟี่-ฟิโรหนอนใยผัก ใช้ดึงดูดผีเสื้อหนอนใยผักเพศผู้ (4) ฟิโรโมนดึงดูดแมลงวันแดง หรือฟีฟี่-ฟิโรแมลงวันแดง ใช้ร่วมกับกับดักสำหรับดึงดูดแมลงวันแดง แมลงวันทองและแมลงวันฝรั่ง และ (5) สารดึงดูดด้วงหมัดผักแถบลาย หรือฟีฟี่-ฟิโรด้วงหมัดผัก ใช้ร่วมกับกับดักสำหรับดึงดูดด้วงหมัดผักที่กัดกินใบพืชตระกูลผักกาด คะน้าและกะหล่ำ

2) **ผลิตภัณฑ์สำหรับโรคพืช 3 รายการ** ได้แก่ (1) ชีวภัณฑ์ป้องกันโรคเหี่ยวเหี่ยวพืชตระกูล *Solanaceae* หรือฟีฟี่- บี10 ใช้ป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* (2) ชีวภัณฑ์ป้องกันโรคหลังการเก็บเกี่ยว หรือฟีฟี่-บี15 ใช้ป้องกันกำจัดโรคผลเน่าที่เกิดจากเชื้อรา *Colletotrichum*, *Aspergillus* และ *Rhizopus* ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญระยะเก็บเกี่ยวของพริกและไม้ผล เช่น เสาวรส องุ่น (3) ชีวภัณฑ์ป้องกันโรคโคนเน่ารากเน่า หรือฟีฟี่-สเตอร์ปโต ใช้ป้องกันกำจัดโรคทางดินที่เกิดจากเชื้อรา เช่น โรครากเน่าโคนเน่าและเน่าคอดินในพืชผักและไม้ผล

1.5 การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

สวพส. นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่และรายสาขาในพื้นที่ต้นแบบที่ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยงานวิจัยเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ จำนวน 10 พื้นที่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัย นักพัฒนา สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรและบริบทของพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่ได้รับใช้ประโยชน์จากงานวิจัย 1,271 ราย และครัวเรือนที่ได้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย 743 ครัวเรือน รวมทั้งมีการนำผลงานวิจัยด้านพันธุ์พืช ด้านเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิต ด้านการอนุรักษ์ พันธุ์ ใช้ประโยชน์ และแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม จำนวน 26 รายการ ไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 45 แห่ง มีเกษตรกรได้รับประโยชน์ 1,992 ราย ก่อให้เกิดรายได้กับเกษตรกร มูลค่า 917,717 บาท

1.6 การยื่นขอจดทะเบียน จดทรัพย์สินทางปัญญา

สวพส. ยื่นขอจดทะเบียนและจดแจ้งทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จากงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 11 รายการ แบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) **ลิขสิทธิ์ จำนวน 3 รายการ** ได้แก่ (1) ประเภทวรรณกรรม คู่มือการปลูกผักอินทรีย์ Organic Vegetable Cultivation (2) ประเภทวรรณกรรม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้จากงานวิจัยบนพื้นที่สูง และ (3) ประเภทวรรณกรรม คู่มือการปลูกและแปรรูปเลือดมังกร

2) เครื่องหมายการค้า จำนวน 2 รายการ ได้แก่ (1) ประเภทเครื่องหมายรับรอง THAI HIGHLAND ECO FRIENDLY CERTIFIED และ (2) ประเภทเครื่องหมายการค้า “ตะแต้โหย” ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านห้วยชมภู

3) อนุสิทธิบัตร จำนวน 2 รายการ ได้แก่ (1) แบ่งข้าวกล้องดอຍสำเร็จรูปปราศจากกลูเตน และ (2) เครื่องบีบตำแบบพกพา

4) ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช จำนวน 4 รายการ ได้แก่ (1) กัญชง พันธุ์เอชอาร์ดีไอ 1 (HRDI 1) (2) กัญชง พันธุ์เอชอาร์ดีไอ 2 (HRDI 2) (3) ข้าวพันธุ์จากูเนเน สวพส. 01 (Jakunene Sorworporsor 01) และ (4) ข้าวพันธุ์จากูเนเน สวพส. 02 (Janunene Sorworporsor 02)

ทั้งนี้ มีการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ จำนวน 1 รายการ ได้แก่ แผ่นปิดแผลจากใยกัญชง ค่าเปิดเผยเทคโนโลยีแผ่นปิดแผลจากใยกัญชง แบบหลายราย (Non-exclusive licensing) จำนวน 100,000 บาท และค่าใช้จ่ายในการถ่ายทอดเทคโนโลยี 1 ครั้ง เป็นเงิน 7,000 บาท

2. การพัฒนาและยกระดับโครงการหลวงสู่สถาบันการเรียนรู้โครงการหลวง

ดำเนินงานสนับสนุนการพัฒนาโครงการหลวงเพื่อยกระดับเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนและองค์ความรู้ต่างๆ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้และเผยแพร่งานโครงการหลวงทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ดังนี้

2.1 สนับสนุนการพัฒนาโครงการหลวงเพื่อยกระดับเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้

สนับสนุนการพัฒนาและยกระดับโครงการหลวงสู่สถาบันการเรียนรู้โครงการหลวง ร่วมกับการสนับสนุนการเรียนรู้องค์ความรู้โครงการหลวง ทั้งด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ การสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาสถานีและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 39 แห่ง ใน 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน ลำพูน และพะเยา ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) โดย

1) พัฒนาและยกระดับแหล่งเรียนรู้แบบองค์รวม (holistic) ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมทั้งในด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งเรียนรู้/แปลงสาธิต และภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ตั้งของศูนย์ รองรับการเรียนรู้และศึกษาดูงานของเกษตรกร เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นักเรียน นักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ประชาชน ตลอดจนผู้ที่สนใจทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ และสนับสนุนการปรับปรุงแปลงเรียนรู้ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้การปลูกสตรอว์เบอร์รีปลอดเชื้อ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งรวบรวมสายพันธุ์สตรอว์เบอร์รีที่ดีของโครงการหลวง เนื่องจากในอดีตศูนย์ฯ แม่แฮ ได้นำสตรอว์เบอร์รีเข้ามาพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นอาชีพแก่ประชาชนในพื้นที่บ้านแม่แฮ ทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลดพื้นที่ปลูกฝิ่นและแก้ไขปัญหาการทำไร่เลื่อนลอยจนประสบความสำเร็จ

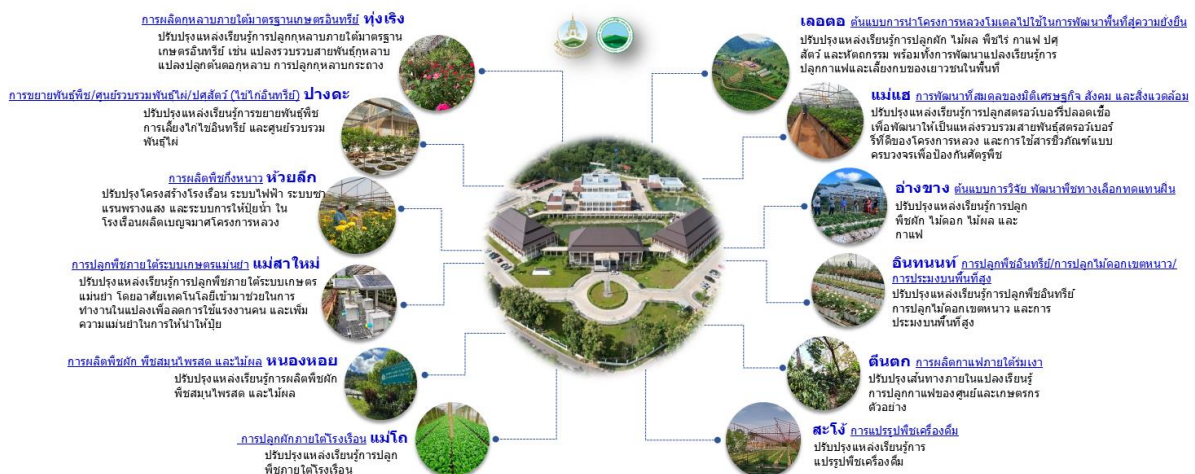

การถอดบทเรียนความสำเร็จ

Sustainable development model at Le Tor area

2) พัฒนาและยกระดับแหล่งเรียนรู้แบบรายฟังก์ชัน (function) โดยร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง สนับสนุนการพัฒนาและยกระดับแหล่งเรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับการจัดกิจกรรมเรียนรู้หรือ Workshop ต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมาย โดยพัฒนาศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ เป็นศูนย์การวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง พร้อมทั้งพัฒนาศูนย์/สถานี 12 แห่ง เป็นแหล่งเรียนรู้ตามบริบทพื้นที่

พัฒนาศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ เป็นศูนย์การวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง พร้อมทั้งพัฒนาศูนย์/สถานี 12 แห่ง เป็นแหล่งเรียนรู้ตามบริบทพื้นที่

2.2 ขับเคลื่อนการดำเนินงานเผยแพร่แนวทางการพัฒนาของโครงการหลวง และสร้างความร่วมมือในการเป็นสถาบันการเรียนรู้ด้านพื้นที่สูงร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง

ดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ และผลสำเร็จของโครงการหลวงด้านการพัฒนาพื้นที่สูงสู่สากล โดย (1) เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการการยาเสพติด หรือ CND สมัยที่ 67 ระหว่างวันที่ 14-22 มีนาคม 2567 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย ซึ่งมีการเผยแพร่แนวทางการพัฒนาทางเลือกของประเทศไทยผ่านการจัดแสดงนิทรรศการ “Thailand Alternative Development Towards Sustainable Development Goals From Local to Global” พร้อมทั้งจัดกิจกรรมคู่ขนานในรูปแบบการอภิปรายทั่วไป ในหัวข้อ “10 ปีแห่งหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติ (United Nations Guiding Principles-UNGPs) ว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก: อดีต ปัจจุบัน และอนาคต” เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง บทเรียน ประสบการณ์ และความท้าทายใหม่ในระดับโลกจากผู้แทนประเทศ เช่น เยอรมนี เปรู ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ฟินแลนด์ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา โคลอมเบีย โมร็อกโก จีน โดยประเทศไทยนั้น มีผลสำเร็จที่เห็นเป็นรูปธรรม สามารถลดปัญหาการปลูกฝิ่นสร้างรายได้แก่ชุมชนชาวเขาบนพื้นที่สูงเฉลี่ย 120,000-230,000 บาท/ครัวเรือน มีระบบการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คืนพื้นที่ป่าให้แก่ประเทศ ได้ 368,000 เฮกตาร์ รักษาป่าต้นน้ำธรรมชาติ 832,000 เฮกตาร์ การพัฒนานี้ได้ตอบโจทย์ทั้งหลักการ BCG ของประเทศไทย 38 แนวทางปฏิบัติของ UNGPs และ 17 ข้อกำหนดของ SDGs อีกด้วย (2) จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการนานาชาติ (International Workshop) ร่วมกับกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) จำนวน 4 หลักสูตร ตลอดปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ได้แก่ หลักสูตร Arabica Coffee Development in Highland Agroforestry System สำหรับคณะเจ้าหน้าที่จากประเทศติมอร์-เลสเต หลักสูตร Arabica Coffee Development in Highland Agroforestry System หลักสูตร Highland

การอบรมเชิงปฏิบัติการนานาชาติ ความท้าทายของการผลิตและการตลาดแบบออร์แกนิก ประจำปี'67 (International Workshop Programme on GO Organic : The Challenges of Organic Production and Marketing) วันที่ 4 - 8 มิถุนายน 2567 จ.เชียงใหม่

พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี เลขาธิการ และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง พร้อมด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการ ปปส. เอกอัครราชทูตคณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ณ กรุงเวียนนา อัครราชทูต (ฝ่ายการเกษตร) ประธานกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง และสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในฐานะผู้แทนประเทศไทยเข้าร่วมการประชุม

Sustainable Agriculture System: Smart Farming System และหลักสูตร Go Organic: The Challenges of Organic Production and Marketing สำหรับผู้เข้าร่วมทั่วไป (3) เข้าร่วมกิจกรรมคู่ขนานของการประชุมอาหารและเกษตรโลก ระดับรัฐมนตรี และเข้าร่วมงาน International Green Week (IGW) เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรไทยสู่ตลาดโลก เผยแพร่มาตรฐานและคุณภาพผลิตผลทางการเกษตรของไทย รวมถึงการสร้างกระแสความนิยมด้านอาหารสินค้า และวัฒนธรรมไทยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2567 และร่วมจัดนิทรรศการ ภายใต้แนวคิด Local To Global ซึ่งสะท้อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะประเด็นนโยบาย BCG Model พัฒนาไทยให้เป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพสูง สร้างขีดความสามารถสินค้าเกษตร สินค้าแปรรูปที่ทันสมัย เน้นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากนวัตกรรมที่ยั่งยืน และรักษาสิ่งแวดล้อม

พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี เลขาธิการ และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง เปิดกิจกรรมของคูหาไทย งาน International Green Week 2024 ณ ศูนย์แสดงสินค้า (Messe) กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประธานกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถานทูตไทยประจำกรุงเบอร์ลิน มูลนิธิโครงการหลวง และ สวพส. เข้าร่วมพิธี

2.3 เสริมสร้างศักยภาพด้านการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงและสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลกับต่างประเทศ

พัฒนาบุคลากรผ่านฝึกอบรมและศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับต่างประเทศ เช่น (1) คัดเลือกผู้นำเยาวชนเกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการของ สวพส. เข้าร่วมโครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนเกษตรกรไทยในประเทศญี่ปุ่น (JAEC) ปี 2567 จำนวน 3 ราย จากโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสเบยป่าเกี๊ยะใหม่ และป่าแป๋ (2) เข้าร่วมประชุมรวมถึงสำรวจพื้นที่ในการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้การถ่ายทอดการเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตรในแขวงสะหวันนะเขต ณ วิทยาลัยเทคนิค-วิชาชีพสะหวันนะเขต (วิทยาเขตเซโปน) เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ซึ่งจะได้นำรูปแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการพัฒนาอาชีพเกษตรกรที่ถูกต้องตามแนวทางโครงการหลวงไปช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงของ สปป.ลาวในอนาคต ด้วยหลักความรู้ที่เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา (3) สร้างความร่วมมือทางวิชาการกับสภาหอการเกษตรรัฐบูร์เกนลันด์ ประเทศออสเตรีย และความร่วมมือการวิจัยและพัฒนา กิจกรรมคาร์บอนต่ำกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ด้านการเกษตรกว้างตุง (GDAAS) สาธารณรัฐประชาชนจีน (4) ศึกษาดูงานเพื่อแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับต่างประเทศ ภายใต้

โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้นำเกษตรกรด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรสมัยใหม่ และการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ณ ประเทศญี่ปุ่น (5) ถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตปัจจัยการผลิตสำหรับกาแฟอินทรีย์ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร ภายใต้ความร่วมมือกับ UNODC ณ สปป. ลาว

2.4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย พัฒนา และเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง

พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการเรียนรู้ การวิจัย และการพัฒนาพื้นที่สูง เพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนตามแนวทางโครงการหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ดังนี้

ความร่วมมือด้านการพัฒนากาแฟและพืชท้องถิ่นบนพื้นที่สูงแบบยั่งยืน กับบริษัท ฮิลล์คอฟฟ์ จำกัด (กาแฟชาวไทยภูเขา) เพื่อยกระดับการผลิต การตลาด การเพิ่มมูลค่า และการสร้างคุณค่าของกาแฟและพืชท้องถิ่น ด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการเกษตรภายใต้ระบบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon neutral) และการดูแลทรัพยากรบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ตลอดจนการส่งเสริมการรับรองพืชจากแหล่งปลูก ผลิตภัณฑ์ชุมชน และผู้ประกอบการ ภายใต้ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Forest stamp – ไม่เผา ไม่บุกรุกป่า สร้างระบบวนเกษตร ผลิตภัณฑ์ของคนดี)

ความร่วมมือด้านการพัฒนากาแฟและพืชท้องถิ่นบนพื้นที่สูงแบบยั่งยืน
กับบริษัท ฮิลล์คอฟฟ์ จำกัด (กาแฟชาวไทยภูเขา)

ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้านการเกษตรอย่างยั่งยืน กับสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ภายใต้แนวคิดเทคโนโลยีสองทาง (Dual-

ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อส่งเสริม
ความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้านการเกษตรอย่างยั่งยืน กับสถาบันเทคโนโลยี
ป้องกันประเทศ และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)

Use Technology) สำหรับภาคอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการด้านการเกษตรและพลเรือน โดยมุ่งเน้นการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งเศษวัสดุทางการเกษตรหลังจากบดอัดแล้วเพื่อขนส่งไปที่โรงงานซึ่งเน้นพื้นที่ทุรกันดารหรือเข้าถึงยาก ตลอดจนการให้การศึกษา วิจัยและพัฒนา การฝึกอบรมการใช้งาน

การปรนนิบัติบำรุงและการซ่อมบำรุงอากาศยานไร้คนขับ กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate Social Responsibility) ของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและการพัฒนางานด้านอากาศยานไร้คนขับ สำหรับการให้บริการด้านการขนส่ง ปัจจัยการผลิต อุปกรณ์ เครื่องมือและผลผลิตที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร และร่วมกันสนับสนุนผลักดันให้เกิดการนำผลงานไปสู่การต่อยอดการใช้ประโยชน์และแก้ปัญหาให้แก่ภาคการเกษตรของประเทศ

ความร่วมมือด้านการพัฒนาโครงข่ายสัญญาณสื่อสารบนพื้นที่สูง เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนบนพื้นที่สูงกับ AWN ในเครือ AIS เพื่อยกระดับการพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลและช่องทางการสื่อสารของชุมชนบนพื้นที่สูงของประเทศไทยให้ทั่วถึง สนับสนุนการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมถึงการวิจัยและพัฒนาวิธีการสร้างโครงข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เหมาะสมกับข้อจำกัดและลักษณะภูมิประเทศในเขตพื้นที่สูง ผ่านการดำเนินงานโครงการ “Green Energy Green Network for THAIs พลังงานสะอาดเชื่อมเครือข่ายเพื่อคนไทย” ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ประชาชนบนพื้นที่สูงสามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานทั้งไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์และการสื่อสาร และยังสามารถต่อยอดการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ทั้งบริการด้านสาธารณสุข การศึกษา การพัฒนาทักษะด้านอาชีพ การตลาด มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสร้างประโยชน์ทั้งชุมชน เศรษฐกิจ และยังเป็นการดูแลรักษาพื้นที่สิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

สวพส. – GULF – AIS ผนึกกำลังสร้างโอกาสยกระดับคุณภาพชีวิตให้ชุมชนทางไกลสู่การเติบโตร่วมกันอย่างยั่งยืน “Green Energy Green Network for THAIs” พลังงานสะอาดเชื่อมเครือข่ายเพื่อคนไทย”

ความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลยกระดับการพัฒนาพื้นที่สูงในระดับภูมิภาค เพื่อเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กับมหาวิทยาลัยเกษตรยูन्नาน (Yunnan Agricultural University) และการพัฒนาความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) กับมหาวิทยาลัยเกษตรยูन्नาน (Yunnan Agricultural University)

สวพส.ร่วมลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลยกระดับการพัฒนาพื้นที่สูงในระดับภูมิภาคเพื่อเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ความร่วมมือทางวิชาการเพื่อการวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ กับองค์การสวนพฤกษศาสตร์ เพื่อให้เกิดการนำองค์ความรู้ด้านการเกษตรและความหลากหลายทางชีวภาพ สนับสนุนให้เกิดประโยชน์เชิงสังคมและเชิงพาณิชย์ ส่งเสริมและผลักดันพืชพื้นเมืองกลุ่มเป้าหมายให้เกิดมูลค่า เชิงสังคมและพาณิชย์ ให้ความรู้และปลูกสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนด้านพฤกษศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ พัฒนาสวนพฤกษศาสตร์และอนุกรมวิธานพืชรวมทั้งสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เชิงสังคม และพาณิชย์

ความร่วมมือศึกษาและทดสอบคุณสมบัติ เครื่องแบบสนามแบบกระเปาะเจาะที่มีส่วนผสมของ เส้นใยกล้วยในท้องปฏิบัติการและภาคสนาม กับ กองทัพบก โดยกรมพลธิการทหารบก เพื่อศึกษา และทดสอบคุณสมบัติเครื่องแบบสนามแบบกระเปาะ เจาะที่มีส่วนผสมของเส้นใยกล้วยในท้องปฏิบัติการ และภาคสนาม โดยทดลองตามพื้นที่ที่แตกต่างทาง สภาพภูมิอากาศ

ความร่วมมือศึกษาและทดสอบคุณสมบัติเครื่องแบบสนามแบบกระเปาะเจาะที่มีส่วนผสมของเส้นใยกล้วยในท้องปฏิบัติการและภาคสนาม กับกองทัพบก โดยกรมพลธิการทหารบก

3. การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้

สวพส. พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้มีชีวิตขนาดใหญ่ ที่มีส่วนช่วยสร้าง ประสบการณ์พัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้และทักษะ ต่างๆ ให้กับผู้เรียนรู้ทุกช่วงวัยให้ได้ศึกษาเรียนรู้ทั้ง แบบเรียนรู้ด้วยตัวเองและเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้น โดยเน้นการจัดการ เรียนรู้ตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับการ เรียนรู้ 3 ด้าน คือ (1) โครงการพระราชดำริ โครงการ หลวง และการพัฒนาพื้นที่สูง (2) ความหลากหลาย ทางชีวภาพและการเกษตร และ (3) ศิลปะ

นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ติดตามความคืบหน้าแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2567 พร้อมสนับสนุนหน่วยงานรัฐอุทยานหลวงราชพฤกษ์จัดงานเทศกาล ส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคเหนือ พัฒนาต่อยอดแหล่งท่องเที่ยวเชียงใหม่ให้ทันสมัยมีมาตรฐานสากล

วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา รวมทั้งตั้งเป้าหมายให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษาวิจัยการบริหารจัดการพื้นที่เข้าสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ และมีการดำเนินงานด้านสวนพฤกษศาสตร์เทียบเท่าในระดับสากล ปีงบประมาณ

พ.ศ.2567 ได้ถ่ายทอดความรู้โครงการหลวง โครงการพระราชดำริ และการให้บริการทางสังคม แก่ประชาชนผู้เข้าชมอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จำนวน 777,112 ราย (ข้อมูล ณ 31 สิงหาคม 2567) มีผลการดำเนินงานสำคัญได้แก่

3.1 ยกระดับความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์

ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา 5 แห่ง เพื่อพัฒนาผู้เรียน ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ สาระวิชาการงานอาชีพ และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ในช่วงเวลาเปิดภาคเรียน 2/2566 โรงเรียนละไม่เกิน 16 ชั่วโมง จากการประเมินผลนักเรียนที่เข้าเรียนรู้ทั้งหมด 183 ราย พบว่านักเรียนมีผลประเมินคะแนนความรู้ก่อนเรียนเท่ากับ 4.04/10 หลังเรียนเท่ากับ 8.74/10 มีผลประเมินความพึงพอใจผู้เข้าเรียนรู้ในระดับดีมาก (93.79%) จัดกิจกรรมค่าย “ปลูกรักนักอนุรักษ์ตัวน้อย” ให้แก่เยาวชนและครอบครัวได้สำรวจ ศึกษา และทำกิจกรรมเชิงธรรมชาติทั้งพืช แมลง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีเกษตร มีผู้เรียนรู้ 243 ราย จัดกิจกรรมมัคคุเทศก์น้อย มีนักเรียนโรงเรียนบ้านสันป่าสัก ม.1 - ม.3 เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 12 ราย กิจกรรมแพ็คเกจเรียนรู้/อบรม/ศึกษาดูงาน (แบบหมู่คณะ) ภายในและนอกพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ทั้งแบบลงมือปฏิบัติทำกิจกรรมเรียนรู้ต่างๆ แบบมีวิทยากรบรรยายนำชม และแบบทัศนศึกษาตามอัยาศัย มีผู้เรียนรู้ทั้งหมดกว่า 48,000 ราย และกิจกรรมเดินสวนกับคนสวน (Walking Tour) ให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้และใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ ตั้งแต่วิธีเพาะพันธุ์ วิธีการดูแลจนถึงสาธิตวิธีการปลูก พร้อมเรียนรู้แหล่งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เพิ่มพูนความรู้ด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่ เผยแพร่องค์ความรู้ และสัมผัสธรรมชาติอันร่มรื่นกับเส้นทางการเรียนรู้ภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์ นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านเพจราชพฤกษ์ สคูล Rajapruek School และเพจอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ซึ่งมีผลประเมินความพึงพอใจสื่อเรียนรู้ออนไลน์ในระดับดีมาก

บรรยากาศการทัศนศึกษา เรียนรู้นอกห้องเรียนภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์
ตามจุดแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ “หนูน้อย นักสืบสายน้ำ”

กิจกรรมมัคคุเทศก์น้อย

การส่งเสริมการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านรายการ Eco Class

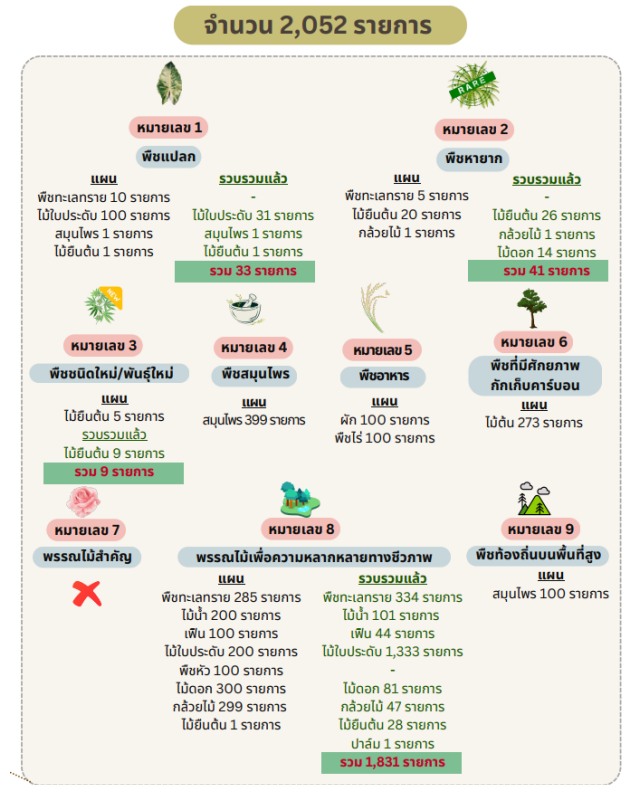
3.2 พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน และลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์

สวพส. ตั้งเป้าหมายมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนในปี 2570 ซึ่งปัจจุบัน สวพส. ผ่านการตรวจรับรองและขึ้นทะเบียน “คาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กร” (Carbon Footprint of Organization: CFO) ตามมาตรฐานและข้อกำหนดขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) โดยได้รับ Certificate Standard TGO Guidance of the Carbon Footprint for Organization เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2567 อีกทั้ง สวพส. ยังเป็น 1 ใน 117 องค์กร ในการมุ่งสู่การเป็น “องค์กรผู้นำด้านการจัดการก๊าซเรือนกระจก” ได้รับการรับรองโดย Climate Action Leading Organization ซึ่งเป็นองค์กรที่แสดงความเป็นผู้นำในการจัดการและรับผิดชอบต่อ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร ผ่านการแสดงเจตนารมณ์ที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อมุ่งสู่ คาร์บอนนิวทรัลในระดับองค์กร

3.3 พัฒนางานด้านการรวบรวมและจัดแสดงพรรณพืช เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนสวนพฤกษศาสตร์สากล

ดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และเตรียมความพร้อมรองรับการยกระดับสู่สวนพฤกษศาสตร์สากล เพื่อให้อุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งอนุรักษ์วิจัย รวบรวมและจัดแสดงความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญในระดับนานาชาติ ได้รวบรวมพรรณไม้ ตั้งแต่ปี 2558-2566 จำนวนทั้งสิ้น 21,331 รายการ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ตั้งเป้าหมายจะมีความหลากหลายของพรรณไม้รวมทั้งหมดไม่น้อยกว่า 23,000 รายการ (Taxa) โดยมีแผนจัดหาพรรณไม้เพิ่มเติมทั้งปี จำนวน 11 กลุ่ม 2,000 รายการ ขณะนี้ดำเนินการรวบรวมแล้ว จำนวน 9 กลุ่ม รวม 2,052 รายการ คิดเป็นร้อยละ 102.60 จากแผนดำเนินงาน และคิดเป็นร้อยละ 101.66 จากเป้าหมายรวมสะสม ได้แก่

การรวบรวมพรรณไม้ภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์

กล้วยไม้ 48 รายการ ไม้ดอก 95 รายการ เฟิน 44 รายการ พืชทะเลทราย/ไม้อวบน้ำ 334 รายการ สมุนไพร 1 รายการ ไม้ใบประดับ 1,364 รายการ ไม้ต้น 64 รายการ ไม้ป่า 101 รายการ และปาล์ม 1 รายการ

นอกจากนี้ ขอรับรองมาตรฐานสากลสวนพฤกษศาสตร์ในระดับนานาชาติจาก Botanic Gardens Conservation International (BGCI) โดยจัดเตรียมเอกสารรายงานผลการดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมิน 10 ด้าน 15 เป้าหมาย จัดทำป้ายพรรณไม้ตามระบบของสวนพฤกษศาสตร์ โดยการเพิ่มหมายเลขต้นและรหัสพื้นที่ในป้ายชื่อพรรณไม้ (เฉพาะกลุ่มไม้ยืนต้น) และป้ายสำหรับผู้เยี่ยมชม จำนวน 5 กลุ่ม 2,420 ป้าย โดยได้ลงทะเบียนลงทะเบียนเพื่อเพิ่มหน่วยงานเข้าไปในระบบ Garden Search ของ BGCI พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลกลุ่มไม้ยืนต้นลงในระบบฐานข้อมูล PlantSearch ของ BGCI จำนวน 420 รายการ (Taxa) และจัดเตรียมรายละเอียดเพื่อใช้ในการยื่นขอรับรองฯ การนำเข้าข้อมูลขึ้น Website ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ เรียบร้อยแล้ว

3.4 พัฒนาคือช่วยความร่วมมือทางวิชาการและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและต่างประเทศ

อุทยานหลวงราชพฤกษ์ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีอวกาศภูมิสารสนเทศและวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม เพื่อคุณภาพอากาศที่ดีแห่งเอเชีย (Airo TEC) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2566 เพื่อร่วมดำเนินการพัฒนาพื้นที่ปลอดฝุ่นภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์และสนับสนุนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับฝุ่น PM 2.5 ให้กับผู้รับบริการของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ตลอดจนประชาชนทั่วไปให้ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์การเตือนภัยต่างๆ จากฝุ่นควัน เพื่อที่จะสามารถเฝ้าระวังและนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงได้ลงนามความร่วมมือเพื่อปรับปรุงสวนหิมาลายันแห่งสันติภาพ (The Himalayan Garden of Peace)

พิธีลงนามความร่วมมือเพื่อปรับปรุงสวนหิมาลายันแห่งสันติภาพ
(The Himalayan Garden of Peace) แห่งราชอาณาจักรภูฏาน

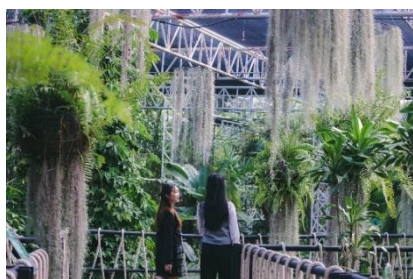
แห่งราชอาณาจักรภูฏาน ที่ตั้งอยู่ภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์ โดยนายวิรัตน์ ปราบทุคซ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และ Mr. Kinzang Dorji เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มิอำนาจเต็มแห่งราชอาณาจักรภูฏาน ประจำประเทศไทย และผู้แทนถาวรประจำคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียแปซิฟิก เป็นผู้แทนลงนามของแต่ละฝ่าย ณ สถานเอกอัครราชทูตภูฏาน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2567 เพื่อให้การบำรุงรักษาเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัฒนธรรม โดยทั้งสองฝ่ายจะร่วมกันดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซม ดูแลรักษาสวนนานาชาติประเทศภูฏานในอุทยานหลวงราชพฤกษ์ รวมทั้งถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการดูแลสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ภายในสวนหิมาลายันแห่งสันติภาพแห่งราชอาณาจักรภูฏานให้มีความคงทน แข็งแรง และสวยงามตามแบบอารยสถาปัตยกรรมดั้งเดิมแห่งราชอาณาจักรภูฏาน

นอกจากนี้ ได้ร่วมจัดแสดงพรรณไม้ บุพประชาสัมพันธ์ และศึกษาดูงานเรื่องการจัดสวน ระหว่างวันที่ 23 - 29 เมษายน 2567 ณ สาธารณรัฐเกาหลีใต้ โดยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ สวพส. และเจ้าหน้าที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ร่วมหารือการสร้างความร่วมมือในอนาคตกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในงาน International

Horticulture Goyang Korea 2024 (IHK2024) ซึ่งจัดภายใต้แนวคิด Flower in the Earth ได้มีการจัดแสดงพรรณไม้แปลกและพรรณไม้หายาก โดยได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้เข้าชมงาน

3.5 สิ่งดึงดูดใหม่ภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์

ปีงบประมาณ พ.ศ.2567 มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การปรับปรุงทางเดินลอยฟ้า เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างเรือนรมไม้ - โดมกุหลาบ เพื่อให้ผู้รับบริการได้เรียนรู้และสัมผัสธรรมชาติ พร้อมป้ายองค์ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ตลอดเส้นทางของทางเดินลอยฟ้า การปรับปรุงอาคารนิทรรศการโลกแมลง (Bug world) การปรับปรุงอาคารพืชทะเลทราย การพัฒนาและปรับปรุงอุโมงค์เชื่อมบริเวณเรือนกล้วยไม้ ระยะทางยาวกว่า 50 เมตร ซึ่งจัดแสดงภาพวาดกล้วยไม้พื้นเมืองและกล้วยไม้หายาก พร้อมองค์ความรู้เกี่ยวกับกล้วยไม้หลากหลายสายพันธุ์ และภาพวาดหิ่งห้อยที่สามารถหาชมได้แม้ในเวลากลางวัน

Sky Walk เดินเพลินชมวิวธรรมชาติ

อาคารนิทรรศการโลกแมลง

ถ้ำกล้วยไม้

3.6 พัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการให้บริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุทยานหลวงราชพฤกษ์สู่แหล่งเรียนรู้มาตรฐาน

ยกระดับมาตรฐานคุณภาพการให้บริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุทยานหลวงราชพฤกษ์สู่แหล่งเรียนรู้มาตรฐาน ได้รับรางวัล/มาตรฐาน ได้แก่ (1) มาตรฐานสถานที่จัดงานประเทศไทย (Thailand MICE Venue Standard : TMVS) โดยสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) โดยเป็นการขอต่ออายุการรับรอง มีระยะเวลาการรับรอง 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 2567-2569 2 ประเภท คือ ประเภทสถานที่จัดกิจกรรมพิเศษ (ลานเวทีวัฒนธรรม) และประเภทห้องประชุม (ห้องชัยพฤกษ์ ห้องราชพฤกษ์ 2 และห้องกาสะลอง) (2) มาตรฐานสถานที่จัดงานอาเซียน (ASEAN MICE Venue Standard: AMVS) (Event Venue) ประเภทสถานที่จัดกิจกรรมพิเศษ (ลานราชภัฏรักษา) โดยสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ซึ่งมีระยะเวลาการรับรอง 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 2567-2569 (3) มาตรฐานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน STGs 5 ดาว จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในโครงการ STAR : Sustainable Tourism Acceleration Rating ที่ผ่านการรับรอง 16 เป้าหมาย (จากทั้งหมด 17 เป้าหมาย) ว่าเป็นผู้ประกอบการที่ให้บริการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

และธรรมาภิบาล มีระยะเวลาการรับรอง 2 ปี (ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2567 – 15 พฤษภาคม 2569) และ (4) มาตรฐานสำนักงานสีเขียว (Green office) ระดับดีเยี่ยม โดยกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม มีระยะเวลาการรับรอง 3 ปี (ตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2567 – 4 มิถุนายน 2570)

มาตรฐานสถานที่จัดงานอาเซียน (ASEAN MICE Venue Standard: AMVS) (Event Venue) ประเภทสถานที่จัดกิจกรรมพิเศษ (ลานราชบุรีรักษ์บาท)

มาตรฐานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน STGs 5 ดาว

มาตรฐานสำนักงานสีเขียว (Green office) ระดับดีเยี่ยม

ผลการดำเนินงานรายกลยุทธ์

ด้านการขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูง

1. การขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงโดยในลักษณะโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 แห่ง

2. การสนับสนุนงานโครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน”

3. โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแบบโครงการหลวงเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง

1. การขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงในลักษณะโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง

ดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ในการพัฒนาพื้นที่สูงให้ตรงจุดครอบคลุมทุกมิติ ร่วมกับหน่วยงานบูรณาการ 33 หน่วยงาน โดยกระจายการพัฒนาให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย 3 กลุ่มพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มพื้นที่ 1 คือกลุ่มบ้านที่พัฒนาแบบโครงการหลวงโดยสมบูรณ์ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 แห่ง 616 กลุ่มบ้าน กลุ่มพื้นที่ 2 คือการพัฒนาเชิงพื้นที่เฉพาะบางกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ 914 กลุ่มบ้าน และกลุ่มพื้นที่ 3 คือเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยระบบดิจิทัล รวมถึงขยายการพัฒนาไปยังพื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤติลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ แก้ไขปัญหาความยากจน เน้นการบริหารจัดการการพัฒนาเชิงพื้นที่ในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงให้มีประสิทธิภาพ มุ่งสร้างอาชีพภาคการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีคุณภาพตามมาตรฐานอาหารปลอดภัย และสร้างอาชีพนอกภาคการเกษตรโดยใช้ภูมิปัญญาเฉพาะถิ่น เพื่อให้เกษตรกรเกิดรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ จัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงในระดับหมู่บ้านและข้อมูลที่เป็นจำเป็นเพื่อการวางแผนโครงสร้างพื้นฐาน และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

1.1 ยกระดับการพัฒนากลุ่มบ้านเป้าหมาย

ดำเนินการยกระดับชุมชนเป้าหมายกลุ่มบ้านประเภทที่ 1 ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง จำนวน 44 แห่ง 616 กลุ่มบ้าน ด้วยการแบ่งระดับการพัฒนากลุ่มบ้านออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบ้านระดับ A กลุ่มบ้านระดับ B กลุ่มบ้านระดับ C และกลุ่มบ้านระดับ D พิจารณาผลจากการยกระดับการพัฒนาด้วยตัวชี้วัดสำคัญ 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

กลุ่มพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง	ระดับการพัฒนาหมู่บ้าน				
	A	B	C	D	รวม
กลุ่มลุ่มน้ำปิงและแม่กลอง	24	56	20		100
กลุ่มลุ่มน้ำโขงเหนือ	23	37	93		153
กลุ่มลุ่มน้ำน่าน	48	37	6		91
กลุ่มลุ่มน้ำสาละวิน	26	116	130		272
รวม	121	246	249	-	616

ลุ่มน้ำปิง-แม่กลอง 17 แห่ง: ปากกล้วย แม่ะลอบ ปางหินฝน ปางมะโฮ ปางแดงโน ห้วยเป้า โหล่งขอด ฟ้ายาว ป่าเกียะใหม่ ห้วยโป่งพัฒนา ดอยปู่ ผาแตก ป่าแป ผาแดง ห้วยน้ำขาว คลองลาน และห้วยเขย่ง / ลุ่มน้ำโขงเหนือ 3 แห่ง: วาวี แม่สลอง และห้วยก้างปลา / ลุ่มน้ำน่าน 11 แห่ง: ขุนสถาน ถ้ำเวียงแก่น น้ำแขวง น้ำเค็ม น้ำแบ่ง บ่อเกลือ ปางยาง โป่งคำ แม่จริม วังไผ่ และสะเนียน / ลุ่มน้ำสาละวิน 13 แห่ง: แม่สลอง พบพระ ผาผึ้ง-ศรีศรีรักษ์ สบโขง สบเมย แม่สามแลบ แม่แอหลวง ขุนตื้นน้อย ห้วยน้ำเย็น ห้วยฮะ ผีป่านเหนือ ห้วยแห้ง และแม่ระมิตหลวง

กลุ่มที่ 1 ลุ่มน้ำปิงและแม่กลอง

พัฒนาและส่งเสริมอาชีพภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย (เกษตรอินทรีย์ และ GAP สำหรับพืชและสัตว์) ให้แก่เกษตรกร 1,118 ราย ส่งเสริมการปลูกพืชทั้งในโรงเรือนและนอกโรงเรือน ส่งเสริมปลูกพืชชนิดต่างๆ เช่น พืชผัก พืชไร่ ไม้ผล ไม้ดอก กาแฟ และอื่นๆ ให้เกษตรกร 52 กลุ่ม 12,531 ไร่ 2,291 ราย ส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงปศุสัตว์ ได้แก่ ไก่ สุกร และการเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 12 กลุ่ม 129 ราย 129 ฟาร์ม และพัฒนาด้านอาชีพนอกภาคการเกษตร หัตถกรรม ท่องเที่ยว แปรรูปผลิตภัณฑ์ แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 13 กลุ่ม สมาชิก 359 ราย สร้างรายได้ให้เกษตรกรรวมมูลค่า 169.12 ล้านบาท

พัฒนาเกษตรกรและยกระดับให้เป็นเกษตรกรปราดเปื่อง ทั้งหมด 370 ราย และสตรีที่มีผลงานโดดเด่น 30 ราย ทั้งนี้ได้ดำเนินกิจกรรมการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสใน 16 พื้นที่ จำนวน 572 รายได้ โดยเน้นกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และอาชีพนอกภาคการเกษตร

นอกจากนี้ ดำเนินการแก้ปัญหาการเผาและฝุ่นควันบนพื้นที่สูงในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 16 พื้นที่ โดยเฉพาะการเผาในพื้นที่ป่าด้วยกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ได้แก่ จัดทำฝายชะลอน้ำเพิ่มความชุ่มชื้นใน 29 ชุมชน 10,538 ตัว จัดทำแนวกันไฟป้องกันไฟป่าใน 80 ชุมชน ระยะทาง 518 กิโลเมตร ปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว 310 ไร่ และส่งเสริมปลูกพืชท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน 125 ไร่ นอกจากนี้ ดำเนินการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่ทำการเกษตรอย่างครบวงจร ด้วยการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 350 ไร่ จัดการเศษวัสดุแบบไม่เผา ด้วยการปรับปรุงบำรุงดิน 146,985 ไร่ รวมถึงส่งเสริมการทำคั้นปุ๋ยหมัก/กองปุ๋ยหมัก ในแปลงเกษตรที่ไม่สามารถขนย้ายเศษวัสดุมาทำพลังงานชีวมวล

การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัยในพื้นที่ กลุ่มที่ 1 ลุ่มน้ำปิงและแม่กลอง

กลุ่มที่ 2 ลุ่มน้ำโขงเหนือ

พัฒนาและส่งเสริมอาชีพเกษตรที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดองค์ความรู้ เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการนำความรู้ไปใช้ในการผลิต จำนวน 4,836 ราย รายได้ของเกษตรกรที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพ (รายตลาด) มูลค่ารวม 81.43 ล้านบาท มีเกษตรกรได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) จำนวน 590 ราย พื้นที่ 10,251.78 ไร่ 958 แปลง และการรับรองแหล่งผลิตมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ประเทศไทย (Organic Thailand) จำนวน 68 ราย พื้นที่ 454.10 ไร่ พัฒนาและเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการการดำเนินกิจกรรมของสถาบันเกษตรกร โดยมีสถาบันเกษตรกรด้านการผลิตและการตลาด 16 กลุ่ม สมาชิก 1,052 ราย ทุนดำเนินงาน 7.24 ล้านบาท พัฒนาศักยภาพผู้นำเกษตรกรจำนวน 78 ราย

ดำเนินการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 90,530 ไร่ 6,761 ราย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดทำฝายชะลอน้ำเพิ่มความชุ่มชื้น 13 ตัว 3 ชุมชน จัดทำแนวกันไฟป้องกันไฟป่า ระยะทาง 90 กิโลเมตร ปลุกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว 130 ไร่ ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักลดการเผา 100 ตัน และอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าโดยปลูกพืชอาหารและสมุนไพรท้องถิ่น 19 ชนิด 65 ไร่

กลุ่มที่ 3 กลุ่มน่านาน

ดำเนินงานด้านการพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของเกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 11 แห่ง โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกร 15,741 ราย เกษตรกรมีรายได้จากการส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร รวมมูลค่า 102.27 ล้านบาท ส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP 421 ราย 44 ชนิดพืช การรองรับมาตรฐานอินทรีย์ 47 ราย 21 ชนิดพืช และได้รับมาตรฐานโรคศัตรู (GMP) 3 แห่ง ได้แก่ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงขุนสถาน โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม และสำนักงานน่าน ยกกระตือรือร้นแบบและแหล่งเรียนรู้ด้วยการพัฒนาผู้นำเกษตรกร จำนวน 363 ราย สนับสนุนการรวมกลุ่มของสถาบันเกษตรกร 25 กลุ่ม สมาชิก 980 ราย

จากการสนับสนุนให้เกษตรกรพัฒนาอาชีพด้วยอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการปลูกไม้ผล มีการรวมกลุ่มเกษตรกรให้จดทะเบียนเป็นกลุ่มไม้ผลแปลงใหญ่ ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการบริหารจัดการร่วมกันและร่วมกันจำหน่าย โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน รวมถึงการนำเทคโนโลยีการผลิตพืชภายใต้โรงเรือนปลูกพืชต่อเนื่องทุกฤดูกาลมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ลุ่มน่านาน กระทั่งเกิดการปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบประณีต “ทำน้อย...แต่ได้ผลตอบแทนสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” ส่งผลให้ได้รับรางวัลเลิศรัฐ จากสำนักงาน ก.พ.ร. 2 รางวัล ได้แก่ รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดีเด่น ประเภทร่วมใจแค้น จากผลงาน “ไม้ผลกินได้ สร้างป่า สร้างเงิน แค้นคนสะเนียง” และรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดี ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม จากผลงาน “Smart Farm คนจน ต้นเชื่อนสิริกิต์”

รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดีเด่น ประเภทร่วมใจแค้น

รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดี
ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม

กลุ่มที่ 4 กลุ่มน้ำสาละวิน

ส่งเสริมอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เกษตรกร สร้างรายได้รวมมูลค่า 103.26 ล้านบาท มีเกษตรกรที่ยกระดับการผลิตและได้รับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย จำนวน 909 ราย 1,210 แปลง พื้นที่ 2,990.64 ไร่ และได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน 288 ราย 323 แปลง พื้นที่ 1,111.62 ไร่ พัฒนา

พื้นที่นำร่องการจัดการผลิตผลและสินค้าด้วยตลาดออนไลน์ 4 พื้นที่ ได้แก่ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สลอง สบเมย พบพระ และสบโขง เพื่อให้สถาบันเกษตรกรสามารถขับเคลื่อนด้านการผลิตและการตลาดได้ด้วยตนเอง พัฒนาและเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกร จำนวน 25 แห่ง สมาชิก 1,077 ราย เงินทุนดำเนินงาน 6.86 ล้านบาท พัฒนาผู้นำชุมชนและผู้นำเกษตรกรที่เข้มแข็งด้านพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ จำนวน 139 ราย ผู้นำเกษตรกรด้านการสร้างความเข้มแข็งของคนและสังคม 36 ราย และผู้นำเกษตรกรด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ 42 ราย นอกจากนี้ ร่วมกับหน่วยงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอนดำเนินงาน “แม่ฮ่องสอนโมเดล” ในการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำของจังหวัดให้เป็นต้นแบบการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนใช้หลักการเกษตรแม่นยำ (Precision Farming) พัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปทาน

การสนับสนุนอาชีพเกษตรแม่นยำตลอดห่วงโซ่อุปทานในกลุ่มน้ำสาละวิน

1.2 ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่เกษตรกรที่ยากจนเป็นพิเศษหรือด้อยโอกาสตามแผนที่ความยากจน

พัฒนาและส่งเสริมอาชีพเกษตรกรแก่เกษตรกรที่ยากจนหรือด้อยโอกาสตามแผนที่ความยากจน 1,616 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.96 ของเป้าหมายร้อยละ 25 ของคนจนตาม TP-Map (6,472 ราย) สร้างรายได้ 9.84 ล้านบาท ทั้งนี้ สวพส. ให้ความสำคัญกับการดูแลคุณภาพชีวิตของกลุ่มเปราะบางบนพื้นที่สูง รวมถึงกลุ่มผู้หญิงชาติพันธุ์ จึงมีกระบวนการค้นหาผู้นำในชุมชนโดยไม่เลือกปฏิบัติด้านเพศสภาพ เพื่อเสริมพลังอำนาจและสร้างโอกาสในมิติต่างๆ โดยพัฒนาศักยภาพผู้นำหญิงให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ควบคู่กับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาตามภูมิสังคมของชาติพันธุ์ต่างๆ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้นำหญิงในกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนสร้างโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรของผู้หญิงชาติพันธุ์ มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ในปี 2567 ได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ร่วม ระดับดีเด่น ประเภทร่วมใจแค้น จากผลงาน “ภูมิปัญญา (หัตถกรรม) แก้วคนบนดอย” และสาขา บริการภาครัฐ ระดับดี ประเภทขับเคลื่อนเห็นผล จากผลงาน “ผู้นำสตรี สิทธิเท่าเทียมชาย”

รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดีเด่น
ประเภทร่วมใจแค้น

รางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ ระดับดี ประเภทขับเคลื่อนเห็นผล

1.3 การขยายการพัฒนาไปสู่กลุ่มบ้าน ประเภทที่ 2 (การพัฒนาเชิงพื้นที่เฉพาะบางกิจกรรม ภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ) และประเภทที่ 3 (เครือข่ายการเรียนรู้ด้วยระบบดิจิทัล) ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

สวพส. กำหนดเป้าหมายการขยายพื้นที่ตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2556-2570) ในกลุ่มพื้นที่ประเภทที่ 2 (การพัฒนาเชิงพื้นที่เฉพาะบางกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ) ใช้รูปแบบการดำเนินงานแก้ไขปัญหามาตรับบริบทชุมชนในเฉพาะเรื่องร่วมกับหน่วยงานบางหน่วย โดยพิจารณาจากกลุ่มบ้านที่มีสถานการณ์ปัญหาเร่งด่วนหรือกลุ่มบ้านที่เป็นพื้นที่ที่สถานการณ์สำคัญ เช่น ความยากจน ไฟป่าฝุ่นควัน จำนวน 1,114 กลุ่มบ้าน และกลุ่มพื้นที่ประเภทที่ 3 (เครือข่ายการเรียนรู้ด้วยระบบดิจิทัล) ใช้รูปแบบการถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาพื้นที่สูง ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มบ้านเป้าหมาย ผ่านระบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ หรือภาคเอกชน จำนวน 1,000 กลุ่มบ้าน ในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 มีผลการดำเนินงานดังนี้

ขยายพื้นที่เป้าหมายพัฒนา จำนวน 156 กลุ่มบ้าน ใน 74 ตำบล 44 อำเภอ 14 จังหวัด จำแนกเป็นกลุ่มบ้านที่มีแผนพัฒนาต่อเนื่องจากปี 2566 จำนวน 92 บ้าน และกลุ่มบ้านขยายเพิ่มเติมในปี 2567 จำนวน 64 กลุ่มบ้าน โดยบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่รวม 7 หน่วยงาน และ 39 อบต. (1 อบจ. 2 เทศบาล 36 อบต.) ในการจัดทำแผนงานและงบประมาณดำเนินการรวม 319.10 ล้านบาท เพื่อดำเนินการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานจำเป็น ทั้งนี้ ได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับ อบต. แล้ว จำนวน

50 อปท. (อบต. 46 แห่ง เทศบาล 4 แห่ง) ใน 26 อำเภอ 6 จังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินงานในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 31 พื้นที่

สำหรับการดำเนินงานกลุ่มพื้นที่ 3 กลุ่มบ้านเครือข่ายการเรียนรู้ ได้คัดเลือกกลุ่มบ้านที่มีความพร้อมด้านระบบสื่อสาร โดยกำหนดข้อพิจารณา ลักษณะกลุ่มบ้าน คือ มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เข้าถึงช่องทางการเรียนรู้องค์ความรู้ด้านการพัฒนาพื้นที่สูงผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 209 บ้าน รวมกลุ่มบ้านเป้าหมาย ดำเนินการปี 2566-2567 จำนวน 409 บ้าน พัฒนาระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้ร่วมกับหน่วยภาคี โดยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการพัฒนาเครือข่ายสัญญาณสื่อสาร (MOU) กับบริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด หรือ AWN ในเครือ AIS เพื่อยกระดับการพัฒนาการเข้าถึงข้อมูล และช่องทางการสื่อสารของชุมชนบนพื้นที่สูงของประเทศไทยให้ทั่วถึง และสนับสนุนการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมถึงการวิจัยและพัฒนาวิธีการสร้างเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เหมาะสมกับข้อจำกัดและลักษณะภูมิประเทศในเขตพื้นที่สูง เผยแพร่ความรู้ผ่าน AIS Play 31 เรื่อง ผู้เข้าถึงความรู้ 104,951 ครั้ง รวมทั้งเชื่อมโยงการเข้าถึงองค์ความรู้ของพื้นที่สูงและ website หลักของ สวพส. ผ่าน Highland Information Portal โดยเชื่อมโยงระบบกับ อปท. 3 แห่ง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่รับบริการของ อปท. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบช่องทางและเข้าถึงระบบบริการความรู้ของ สวพส.

สวพส. ร่วมกับ AIS นำเสนอองค์ความรู้และเรื่องราวบนพื้นที่สูงผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน AIS PLAY

1.4 การพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาพื้นที่สูงร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สวพส. พัฒนาเครือข่ายการพัฒนาพื้นที่สูงร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมี อปท. ที่ลงนามบันทึกข้อตกลง MOU เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง จำนวน 33 พื้นที่ ภายใต้การดำเนินงานของ อปท. 45 แห่ง โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาให้มีการบูรณาแผนพัฒนาพัฒนาระยะ 5 ปี ร่วมกับ อปท. ที่ครอบคลุมทุกมิติ มีการเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา 19 เพื่อพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการและบำรุงรักษาโครงสร้าง

พื้นฐาน ซึ่งแผนบูรณาการที่ได้จัดทำปรับปรุง/เพิ่มเติมเพื่อให้ได้แผนพัฒนาตามแนวทางที่ ผอ.สวพส. ให้แนวทางไว้ร่วมกับ อปท. เพื่อนำไปทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ต่อไป

2. การสนับสนุนงานโครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน”

สวพส. ในฐานะฝ่ายเลขานุการโครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ให้การสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่โครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน โดยจัดการประชุมคณะกรรมการบริหารและกำกับดูแลโครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ครั้งที่ 1/2567 มีคณะที่ปรึกษาฯ และคณะกรรมการฯ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้ นายวิรัตน์ ปราบูรณ์ ผอ.สวพส. ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการให้รับทราบถึง (1) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” (2) ผลการประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 5 มีนาคม 2567 และ (3) ผลการดำเนินงานโครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ได้เห็นชอบ เรื่อง “แผนการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2568 - 2570)” โดยมอบให้คณะทำงานระดับจังหวัด

ทั้ง 7 จังหวัด นำแผนดังกล่าวใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการแบบบูรณาการในระดับจังหวัด กลุ่มน้ำและหมู่บ้าน ซึ่งจะเป็นการยกระดับปฏิบัติงานของหน่วยงานภายใต้ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2568 - 2570) ให้นำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถบรรลุตัวชี้วัดที่สำคัญ อาทิเช่น คนอยู่ร่วมกับป่าได้ การมีพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น การดูแลป่าต้นน้ำลำธาร ตามพระราชเสาวนีย์ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงให้ไว้เมื่อแรกเริ่มโครงการฯ

การประชุม คณะกรรมการบริหารและกำกับดูแลโครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2567

การประชุมสรุปผลการดำเนินงานโครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และประชุมการบูรณาการแผน ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2568-2570)

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 สวพส. ขยายผลโครงการฯ สู่การดำเนินงานเข้มข้นใน 3 กลุ่มลุ่มน้ำ 3 จังหวัด ได้แก่ กลุ่มน้ำแม่สาดและห้วยหมาก-กลาง จ.แม่ฮ่องสอน เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรปลอดภัยและ Food bank กลุ่มน้ำหมั่น จ.เลย เพื่อให้เป็นต้นแบบการปรับระบบการเกษตรเพิ่มมูลค่า และกลุ่มน้ำภาค จ.พิษณุโลก เพื่อให้เป็นการปลูกพืชผักในระบบอินทรีย์

3. โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแบบโครงการหลวงเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง

ดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) โดยความร่วมมือของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ มูลนิธิโครงการหลวง กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) และ สวพส. มีพื้นที่เป้าหมายการดำเนินงาน ใน 14 จังหวัด 72 อำเภอ 200 ตำบล 795 ศตช. ประชากรทั้งหมดรวม 172,161 ราย แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ พื้นที่การเรียนรู้องค์ความรู้โครงการหลวงไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ 83 แห่ง 21 อำเภอ 7 จังหวัด จำนวน 3,625 ครัวเรือน 17,917 ราย และพื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ 712 แห่ง 72 อำเภอ 14 จังหวัด จำนวน 41,733 ครัวเรือน 154,244 ราย ซึ่งจะได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้และการเข้าถึงแหล่งองค์ความรู้ของ สวพส. จากแอปพลิเคชัน LineOA “ของดีบนพื้นที่สูง” และองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน (H-KM)

ด้านการพัฒนาครู ศตช. ให้มีความเข้าใจ และได้เรียนรู้การทำงานตามแนวทางโครงการหลวง สามารถนำองค์ความรู้โครงการหลวงที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้จัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนและเกษตรกร โดยมีผู้เข้าร่วม 2,550 ราย สนับสนุนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในพื้นที่ทั้ง 83 แห่ง ซึ่งครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ ชุมชนและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเพาะ

การเรียนรู้องค์ความรู้โครงการหลวงไปสู่การปฏิบัติโดยความร่วมมือของมูลนิธิโครงการหลวง กรมส่งเสริมการเรียนรู้ และ สวพส.

กาแฟ 5 ศตช./การปลูกกาแฟ 7,000 กล้า/15 ศตช. การปลูกไม้ผล 5,096 ต้น/49 ศตช. การปลูกพืชท้องถิ่น (หมาก 1,730 ต้น/กระชายดำ 150 กก.) การเลี้ยงกบเพื่อสร้างรายได้เสริม 1,950 ตัว/2 ศตช. การเลี้ยงสุกร 4 ตัว/4 คน/1 ศตช. การทำปุ๋ยหมัก 5 ต้น/5 ศตช. การทำฝายชะลอน้ำ 3 แห่ง 5 ฝาย

นอกจากนี้ สนับสนุนให้ครู ศตช. เข้าร่วมการอบรมหลักสูตร นพส.3 เพื่อให้เข้าใจแนวทางการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนตามแนวทางโครงการหลวง และถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงเพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงเข้าถึงองค์ความรู้จากการถ่ายทอดผ่านครู ศตช. โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้/แปลงสาธิตในพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่สำหรับผู้เรียน เกษตรกร ประชาชนทั่วไป ตลอดจนนักเรียน/นักศึกษา ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ (1) สกร.อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน (ศูนย์เรียนรู้ของ สกร.อำเภอและศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ

พอเพียงสวนศักดากุล) (2) สกร.อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ (ศศช.ห้วยฮ่อมบน และศศช.ห้วยฮ่อมล่าง) (3) สกร.อำเภอพบพระ จังหวัดตาก (ศศช.ผาเงาเจือ) (4) สกร.อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก (ศศช.แม่ล่อทะ)

ผลการดำเนินงานรายกลยุทธ์

ด้านการพัฒนาและบริหารองค์กร

1.การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาบุคลากร

2. การสนับสนุนนโยบายและการติดตาม ประเมินผล

3. การปรับปรุงกระบวนการทำงาน ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0

4.การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร

สวพส. ยกระดับการพัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย ด้วยการนำองค์การอย่างมีวิสัยทัศน์ เน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย มุ่งผลลัพธ์ที่สร้างความคุ้มค่าและได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และพัฒนาบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงในการพัฒนางานรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การบริหารทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาบุคลากร

พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรให้มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญที่สำคัญต่อสมรรถนะหลักของ สวพส. และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ปรับปรุงขั้นตอน/กระบวนการทำงานเพื่อก้าวสู่องค์กรสำนักงานดิจิทัล โดยกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาความรู้และทักษะเชิงกลยุทธ์และด้านดิจิทัลให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนปฏิบัติการต่างๆ โดยเน้นวิธีการมอบหมายงานเป็นหลัก ทบทวนองค์ความรู้และทักษะให้สอดคล้องกับงานเชิงกลยุทธ์และเทคโนโลยีดิจิทัลที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนการดำเนินภารกิจ ทั้งด้านการวิจัยพัฒนา อุทยานหลวงราชพฤกษ์ และบริหารจัดการองค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้ง ทบทวนช่องว่างสมรรถนะ กำหนดกลุ่มบุคลากรเป้าหมายในการพัฒนา และจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล (IDP) ตามความรู้และทักษะเชิงกลยุทธ์ Main IDP และดิจิทัล Digital IDP ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ให้กับบุคลากร สวพส. จำนวน 200 ราย ได้แก่ ด้านงานวิจัย 26 ราย ด้านงานอุทยานหลวงราชพฤกษ์ 43 ราย ด้านงานพัฒนา 53 ราย และด้านงานบริหารองค์กร 78 ราย

พัฒนาบุคลากรตามแผน IDP โดยจัดฝึกอบรมทั้ง In-house Training และอบรมกับหน่วยงานภายนอกในหลักสูตรที่สำคัญ รวม 55 หลักสูตร เช่น หลักสูตรเพื่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้าน PDPA, Cyber Security, Data Governance, Data Analytics and Data Visualization, Design Thinking เป็นต้น

สวพส. จัดอบรม การจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภายในหน่วยงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ (Government Data Governance in Practice)

ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคล (HRM) ดำเนินการปรับโครงสร้างการแบ่งส่วนงานของ สวพส. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงาน ภารกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบ ปริมาณงานในปัจจุบัน และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จัดทำคุณสมบัติและสมรรถนะที่จำเป็นต่อตำแหน่งงาน (Success Profile) ของตำแหน่งงานที่สำคัญ พร้อมทั้งคัดเลือกผู้สืบทอดตำแหน่ง ปรับปรุงเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ (Career Path) สวพส. เพื่อให้การเลื่อนระดับ โยกย้าย หมุนเวียนงานของบุคลากรสอดคล้องกับการดำเนินงาน และส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสร่วมเรียนรู้งานที่มีความหลากหลาย มีความก้าวหน้าในอาชีพ ตลอดจนเตรียมความพร้อมบุคลากรที่มีศักยภาพเพื่อทดแทนตำแหน่งที่สำคัญ

ด้านการเสริมสร้างความผูกพันองค์กรและวัฒนธรรมการทำงานที่ดี สวพส. ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมองค์กร ออกแบบวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Culture Design) เพื่อนำมากำหนดเป็นวัฒนธรรมองค์กร สวพส. และทบทวน ระเบียบข้อบังคับ ว่าด้วยสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ได้แก่ ปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ว่าด้วยค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566

2. การสนับสนุนนโยบายและการติดตามประเมินผล

ดำเนินโครงการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการสำคัญสู่การปฏิบัติ เพื่อจัดทำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์พื้นที่สูงใน 20 จังหวัด สู่การขับเคลื่อนเชิงกลยุทธ์ ขับเคลื่อนรูปแบบการดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สู่การปฏิบัติ โดยประเมินสถานะการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs บนพื้นที่สูง

สถานะ SDGs ของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง (44 พื้นที่)

(พื้นที่โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง) ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย 64.63 คะแนน และสถานะ SDGs ของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง (44 พื้นที่) ค่าเฉลี่ย 52.37 คะแนน

ดำเนินการบริหารจัดการงบประมาณเชิงรุก โดยจัดกระบวนการศึกษาด้นแบบการบูรณาการงบประมาณ และวิเคราะห์เส้นความยากจนในพื้นที่ยุทธศาสตร์ของ สวพส. รวมถึงขับเคลื่อนการบูรณาการแผนงานและงบประมาณตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี และการบริหารจัดการงบประมาณจากส่วนกลาง/จังหวัด/อบต. ขณะเดียวกันได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการและความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของ สวพส. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 เพื่อค้นหาโอกาสในการปรับปรุง แก้ไขปัญหา และพัฒนาการให้บริการเชิงรุกของ สวพส. ซึ่งพบว่าผู้รับบริการของ สวพส. มีระดับความพึงพอใจ มากที่สุด ที่ร้อยละ 88 มีระดับความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของ สวพส. มากที่สุด ที่ร้อยละ 91.20 โดยภาพรวมความพึงพอใจของผู้รับบริการและความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานบนพื้นที่สูงของ สวพส. อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 89.60

นอกจากนี้ ได้ดำเนินงานโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในเชิงความคุ้มค่าการดำเนินการกิจของ สวพส.” เพื่อการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Foresight) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของ สวพส. โดยจัดทำเหตุการณ์จำลองอนาคต สวพส. (Scenario Planning) และกำหนด BCM BCP รองรับการทำงาน ซึ่งผลการวิเคราะห์จากการดำเนินงานโครงการ จะสามารถนำไปสู่การจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานและการปฏิบัติการกิจของ สวพส. ที่มีความคล่องแคล่ว ฉับไว ในการปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองตามเจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์การจัดตั้ง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การวางแผนภาพด้วยสถานการณ์ (Foresight Planning) และการประเมินความเสี่ยงและโอกาส (Risk & Opportunity)”

3. การปรับปรุงกระบวนการทำงานตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0

ขับเคลื่อนการพัฒนาองค์การสู่การเป็นระบบราชการ 4.0 โดยเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกส่วนงานปรับปรุงงานบริการประชาชนอย่างสร้างสรรค์ ตอบสนองปัญหาความต้องการของคนและชุมชนบนพื้นที่สูงได้อย่างมีคุณภาพ โดยปรับปรุงกระบวนการทำงานตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของ สวพส. มีการจัดโครงการคลินิกกฎหมาย ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใส และให้คำปรึกษา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรและเกษตรกรผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

การดำเนินงานต่างๆ ของ สวพส. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน ITA และเก็บข้อมูลแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียภายนอก ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ทำให้ในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 สวพส. ได้คะแนนการประเมิน 95.26 อยู่ในระดับ “ผ่านดี” ผลจากการสนับสนุนให้บุคลากร สวพส. ยึดในหลักคุณธรรม ความโปร่งใส และมีธรรมาภิบาลในการดำเนินงานเชิงประจักษ์ ทำให้ สวพส. ได้รับเกียรติบัตรรองครุคุณธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ จากการที่สถาบันได้รับผลการประเมินในระดับ “คุณธรรมต้นแบบ” และมีระดับการประเมินระดับคุณธรรม ประจำปี 2567 เป็นองค์กรคุณธรรมในระดับ “องค์กรคุณธรรมต้นแบบ” ซึ่งในการประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมคุณธรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2567 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบผลการประเมินองค์กรคุณธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อยู่ระหว่างการนำเสนอผลการประเมินองค์กรคุณธรรมให้คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ และได้รับรางวัล “องค์กรคนดี” จากคณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม วุฒิสภา

เกียรติบัตรรองครุคุณธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
จากคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

สวพส. รับรางวัลองค์กรคนดี จากคณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม วุฒิสภา

เสนอผลการปรับปรุงกระบวนการทำงานของ สวพส. เพื่อรับการประเมินการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 ในการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 จากสำนักงาน ก.พ.ร. โดยได้รับคะแนนการประเมินระบบราชการ 4.0 ของตัวชี้วัดตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เท่ากับ 464.98 คะแนน และได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ระดับก้าวหน้า (Advance) ทั้งนี้ ผลจากสร้างสรรค์ผลงานที่ตอบโจทย์ตรงความต้องการของชุมชนบนพื้นที่สูง เป็นองค์กรที่มีความโดดเด่นได้รับรางวัลเลิศรัฐอย่างต่อเนื่อง เป็นต้นแบบที่สร้างคุณค่าในการสร้างสรรค์ผลงานการปฏิบัติงานจนมีความสำเร็จอย่างยั่งยืน ทำให้ สวพส. ได้รับรางวัล “เกียรติยศเลิศรัฐ” ประจำปี 2567

สวพส. รับรางวัล “เกียรติยศเลิศรัฐ” ประจำปี 2567 จาก
นายชูศักดิ์ ศิรินิล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

รางวัลเลิศรัฐ สาขาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0
ระดับก้าวหน้า (Advance)

ดำเนินการยกระดับการปรับปรุงสำนักงาน
สีเขียว (Green Office) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี
ในการปฏิบัติงาน โดยจัดบรรยายพิเศษ “ความ
ตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมและการเป็นแหล่งเรียนรู้ของ
ชุมชนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
สุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero GHG Emissions)”
เพื่อให้บุคลากร สวพส. มีความรู้ ความเข้าใจและ
สร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมและการเป็น
แหล่งเรียนรู้ของชุมชนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการปล่อย
ก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero GHG

ผู้แทน สวพส. เข้ารับรางวัลตราสัญลักษณ์ G-Green ระดับประเทศ
ระดับดีเยี่ยม G ทอง

Emissions) ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบต่อไปได้ ทั้งนี้ ได้ผ่าน
การรับรองสำนักงานสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Office) ปี 2566 จำนวน 2 พื้นที่ ได้แก่
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (อาคาร 2) และ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ครอบคลุมพื้นที่การดำเนินงาน 468
ไร่ ได้รับรางวัลตราสัญลักษณ์ G-Green ระดับประเทศ ระดับดีเยี่ยม G ทอง จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ สวพส. ยกระดับการดำเนินงานสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์
โดยได้ผ่านการตรวจรับรองและขึ้นทะเบียน “คาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กร” (Carbon Footprint of
Organization : CFO) ตามมาตรฐานและข้อกำหนด ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การ
มหาชน) และได้รับ Certificate Standard TGO Guidance of the Carbon Footprint for Organization
จากการคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินงาน และปริมาณการกักเก็บคาร์บอนในมวล
ชีวภาพของต้นไม้และพื้นที่สีเขียว ในพื้นที่สำนักงานส่วนกลางสวพส. และพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์
โดย สวพส. จะนำข้อมูลดังกล่าวไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

เพิ่มประสิทธิภาพการกำกับ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึกและร่วมวางแผนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานที่มีส่วนช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและสนับสนุนในการบรรลุเป้าหมายของ สวพส. ที่จะเป็นองค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission) ต่อไป

4. การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร

ดำเนินการภายใต้แผนงานการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐานบนพื้นที่สูง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานทั้งในระดับปฏิบัติการ การบริหารจัดการ การให้บริการข้อมูลและสารสนเทศ การขับเคลื่อนการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีให้แก่ชุมชนเป้าหมาย เพื่อยกระดับให้เป็นชุมชนต้นแบบการใช้ข้อมูล รวมถึงสร้างกระบวนการจัดการองค์ความรู้ให้บุคลากรเพื่อเตรียมพร้อมสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีผลการดำเนินงานสำคัญดังนี้

จัดการฐานข้อมูลบนพื้นที่สูงสู่มาตรฐานเพื่อรองรับการเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนเครือข่ายข้อมูลบนพื้นที่สูง ด้วยการ (1) ปรับปรุงและจัดทำฐานข้อมูล GIS ให้เป็นปัจจุบันเพื่อเผยแพร่ผ่านระบบ HRDI GIS Portal โดยแสดงผลการดำเนินงานในรูปแบบแผนที่ออนไลน์และปรับปรุงการแสดงผลข้อมูล 10 เรื่อง (2) พัฒนาระบบนำเข้าข้อมูล 2 ระบบ ได้แก่ ระบบจัดเก็บข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร และระบบจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน อบต. พร้อมปรับปรุงระบบจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานหน่วยงานบูรณาการ และระบบบันทึกความต้องการโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บและแก้ไขข้อมูลอย่างง่าย (3) พัฒนาระบบบริหารจัดการและให้บริการข้อมูลบนพื้นที่สูง 1 ระบบ เพื่อปรับปรุงหน้าการแสดงผลของ GIS Portal ให้เป็นในรูปแบบเว็บไซต์ที่รองรับการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับภายนอกผ่านระบบ Open Data (<https://data.go.th/>) (4) จัดทำมาตรฐานข้อมูลสารสนเทศในการเผยแพร่และให้บริการข้อมูล ทบทวนชุดข้อมูลในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ จำนวน 23 ชุดข้อมูล และยืนยันชุดข้อมูลเพื่อเปิดเผยและอัปเดตจำนวน 6 ชุดข้อมูล (5) เชื่อมโยง

สวพส. เข้าร่วมงานวันข้อมูลเปิดนานาชาติ (International Open Data Day 2024) พร้อมรับประกาศนียบัตร “รางวัลชุดข้อมูลเปิดทรงคุณค่า” โดย สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) หรือ สพร.

ข้อมูลกับระบบฐานข้อมูลกลางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1 รายการ คือข้อมูลพื้นฐานของชุมชนบนพื้นที่สูง ผ่าน datahub.moac.go.th และ (6) ปรับแก้ชุดข้อมูลและลงทะเบียนในระบบ GD Catalog ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 6 ชุดข้อมูล

พัฒนาชุมชนต้นแบบการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการบนพื้นที่สูง ด้วยการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างฐานข้อมูลระบบงานส่งเสริมและติดตาม (HRDI APP) และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนและบูรณาการข้อมูล GIS ข้อมูลชุมชน ข้อมูล Master plan ให้กับหน่วยงานร่วมบูรณาการและชุมชน นอกจากนี้ ได้พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเกษตรแม่นยำ ปรับปรุงและติดตั้งอุปกรณ์ LoT พัฒนา

สวพส. ร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอแม่แจ่ม ขับเคลื่อนพัฒนาทักษะ 'GIS'สู่การผลักดันนำ 'ข้อมูล' ใช้ประโยชน์อย่างถูกต้อง

ระบบ MyHRDI-Catalog เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล ลดความซ้ำซ้อน เพื่อให้การใช้งานข้อมูล GIS เข้าถึงและสืบค้นได้ง่าย และพัฒนาระบบติดตามจุดความร้อน (HOT Spots) ด้วยการใช้ฐานข้อมูลจากดาวเทียม Suomi NPP ระบบ VIIRS มาวิเคราะห์บนฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

พัฒนาระบบการเรียนรู้พื้นที่สูงด้วยระบบเครือข่ายและเทคโนโลยีดิจิทัล โดยรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำสื่อองค์ความรู้นำเสนอผ่านช่องทางออนไลน์ทั้งเว็บไซต์ H-KM <https://hkm.hrdi.or.th/> และไลน์ของดีพื้นที่สูง จำนวน 52 องค์ความรู้ พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่และเกษตรกรผู้นำ เพื่อให้สามารถสร้าง content และถ่ายทอดความรู้ได้อย่างสร้างสรรค์

พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานในองค์กร โดยพัฒนาระบบบริหารจัดการสิทธิ์ระบบเครือข่าย เพื่อเพิ่มความปลอดภัยการใช้งานเครือข่ายของ สวพส.

เตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและบริหารจัดการองค์กรสู่องค์กรดิจิทัล โดยปรับปรุงคุณภาพชุดข้อมูลเปิด (Open data) จำนวน 6 ชุดข้อมูล ให้เป็นปัจจุบัน และมีคุณสมบัติพร้อมต่อการเชื่อมต่อกับศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐแบบอัตโนมัติด้วยเทคโนโลยี API ตามตัวชี้วัด ก.พ.ร. เรื่องการเปิดเผยข้อมูล (open data) ในปี 2567 ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จและเปิดเผยข้อมูลผ่านระบบบัญชีข้อมูล สวพส. แล้ว นอกจากนี้ ได้ประเมินความพร้อมของ สวพส. เพื่อยกระดับองค์กรดิจิทัลให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสากลด้านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงพัฒนาระบบความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ตามมาตรการเร่งด่วนจากผลการ

วิเคราะห์ตามเกณฑ์ระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทยในปี 2566 โดยจัดทำประมวลแนวปฏิบัติและกรอบมาตรฐานในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ สวพส. พ.ศ. 2566 เป็นมาตรการกำกับในตามพรบ.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ครอบคลุมประเด็นแนวทางการตรวจสอบด้านรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และแผนรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์

การกำกับกิจการที่ดี

การดำเนินงานสนับสนุนการกำกับกิจการของคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน

1. ด้านการปรับปรุงและแก้ไขระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการสถาบันพิจารณาให้ความเห็นชอบระเบียบ/ข้อบังคับ/ประกาศ ได้แก่ (1) ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่ ว่าด้วยการพัฒนาและบริหารงานบุคคล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2566 (2) ระเบียบคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ว่าด้วยสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลอื่นสำหรับเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 (3) ระเบียบคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2566 (4) ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่ ว่าด้วยการแบ่งส่วนงานและขอบเขตหน้าที่ส่วนงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2567 (5) ระเบียบคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ว่าด้วยการวิจัยและนวัตกรรม และ (6) ประกาศสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดสรรรายได้ให้นักวิจัยในกรณีที่มีรายได้จากการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

2. ด้านการกำกับติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่

ประธานกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง นายชวลิต ชูขจร พร้อมด้วยคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ตรวจเยี่ยมและติดตามการดำเนินการศูนย์ขยายผลโครงการพัฒนาตามพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน ภายใต้โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนเฉพาะพื้นที่บ้านหนองเขียว อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2566 เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ และชุมชนใกล้เคียง

นายชวลิต ชูขจร พร้อมด้วยคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ตรวจเยี่ยมและติดตามการดำเนินการศูนย์ขยายผลโครงการพัฒนาตามพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน ภายใต้โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนเฉพาะพื้นที่บ้านหนองเขียว จ.แม่ฮ่องสอน

ประธานกรรมการตรวจสอบ นายฉันทานนท์ วรรณเขจร นำคณะกรรมการตรวจสอบเข้าพื้นที่ตรวจติดตามการปฏิบัติงานในพื้นที่บ้านปางมะกล้วย โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงป่าแป๋ และอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 26 – 27 มกราคม 2567 ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนหาแนวทางในการให้คนอยู่ร่วมกับป่า โดยไม่บุกรุกหรือตัดทำลายป่า ขณะเดียวกันก็สามารถเพิ่มมูลค่าของป่าไม้จากการอนุรักษ์และต่อยอดพืชท้องถิ่นดั้งเดิม สร้างรายได้ให้ชุมชน ด้วยการดูแลรักษาป่าเมืองและแปลงมูลค่าต้นไม้เป็นมูลค่าคาร์บอนเครดิต สร้างรายได้คืนสู่ชุมชน เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงเศรษฐกิจทำให้ชุมชนบ้านปางมะกล้วยเป็นชุมชนต้นแบบด้านการบริหารจัดการพื้นที่ในบริบทชุมชนป่าเมืองของภาคเหนือ

คณะอนุกรรมการวิจัย โดยพลโทสาธิต ศรีสุวรรณ อนุกรรมการวิจัย ร่วมต้อนรับคณะอนุกรรมการผลักดันผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ นายเลอศักดิ์ รวีตระกูลไพบูลย์ ประธานคณะอนุกรรมการ พร้อมด้วยคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ อำเภอมะแม่ม จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยองค์ความรู้เทคโนโลยีจากงานวิจัยบนพื้นที่สูง ณ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางหินฝน และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่มาลออ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2567 และเยี่ยมชมแปลงเกษตรกรต้นแบบการขับเคลื่อนการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ อำเภอมะแม่ม จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยองค์ความรู้เทคโนโลยีจาก

นายฉันทานนท์ วรรณเขจร นำคณะกรรมการตรวจสอบเข้าพื้นที่ตรวจติดตามการปฏิบัติงานในพื้นที่บ้านปางมะกล้วย โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงป่าแป๋ และอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จ.เชียงใหม่

พลโทสาธิต ศรีสุวรรณ อนุกรรมการวิจัย ติดตามผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ อำเภอมะแม่ม จังหวัดเชียงใหม่ และเยี่ยมชมแปลงเกษตรกรต้นแบบ

นายณทิตกร กาญจนะจิตรา ประธานอนุกรรมการโครงสร้างและพัฒนาบุคลากร ติดตามการดำเนินงานของ สวพส. ณ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า และอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จ.เชียงใหม่

งานวิจัยบนพื้นที่สูง แลกเปลี่ยนและให้ข้อเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนงานวิจัยและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนกับเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ของสองหน่วยงาน

คณะอนุกรรมการโครงสร้างและพัฒนาบุคลากร โดยนายณนทิกร กาญจนะจิตรา ประธานอนุกรรมการโครงสร้างและพัฒนาบุคลากร พร้อมด้วยคณะอนุกรรมการและผู้บริหาร ติดตามการดำเนินงานของ สวพส. ซึ่งมีระบบการบริหารงานของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 แห่ง ใน 8 จังหวัด ที่จัดเป็นลักษณะกลุ่มพื้นที่ (Growth Pole) เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือในด้านการส่งเสริมอาชีพ การจัดการตลาดผลผลิต และการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ และอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จ.เชียงใหม่

ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานระยะที่ผ่านมา

พื้นที่ดำเนินงาน

การปฏิบัติงานภายใต้ข้อจำกัดทางกฎหมายและสภาพของพื้นที่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ประชาชนไม่มีสิทธิทางกฎหมายและไม่มีเอกสารสิทธิ์ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ อยู่ห่างไกลทุรกันดาร เป็นพื้นที่เสี่ยงภัย และขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้า ถนน สัญญาณโทรศัพท์ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต

งบประมาณสำหรับงานวิจัย

ระบบการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยของประเทศเปลี่ยนแปลง จากการรับตรงโดยสำนักงบประมาณเป็นการรับผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ทำให้ได้รับงบประมาณลดลงและยังไม่สามารถให้ทุนวิจัยแก่หน่วยงานภายนอกในด้านที่ขาดผู้เชี่ยวชาญได้ ทำให้การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมทำได้จำกัด เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการพัฒนา

บุคลากรและงบประมาณ

การมีบุคลากรและงบประมาณที่จำกัดขององค์การมหาชน เมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจที่ต้องดำเนินงานวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ในพื้นที่เป้าหมาย ให้ครอบคลุมทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการตลาด

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เช่น การเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยทำให้เริ่มเกิดการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มที่จะเกิดรวดเร็วและรุนแรงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชเขตหนาวและกึ่งหนาวบนพื้นที่สูง ทำให้ปริมาณและคุณภาพผลผลิตไม่ดี ภัยพิบัติและภัยแล้งที่มีความรุนแรงขึ้น การแข่งขันทางการตลาดจากผลผลิตนำเข้า

แนวทางการแก้ไขปัญหา

สร้างกลไกการขับเคลื่อนระดับนโยบาย

โดยแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน และคณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้างในพื้นที่โครงการหลวง ซึ่งมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน เพื่อร่วมกับหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ปัจจุบันได้สำรวจขอบเขตพื้นที่และประสานงานขอใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกรมป่าไม้ โดยขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน/ปฏิบัติงานของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง เป็นไปตามมาตรา 19 แห่ง พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมีคำสั่งจัดตั้ง “โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง” และมาตรา 54 แห่ง พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 สำหรับบริเวณสถานที่ตั้งหน่วยงาน แปลงสาธิตศูนย์เรียนรู้ เป็นไปตามมาตรา 13/1 แห่ง พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและขอผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 23 มิถุนายน 2563 และวันที่ 11 พฤษภาคม 2564 กรณีส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ก่อนได้รับอนุญาต

บูรณาการแนวทางการทำงานวิจัย

สร้างกระบวนการทำงานวิจัยร่วมกับหน่วยงานวิจัยเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยแก้ไขปัญหา และหน่วยงานบริหารจัดการทุน โดยมูลนิธิโครงการหลวงร่วมกับ สวพส. ได้จัดทำแผนการวิจัยพื้นที่สูง ระยะ 4 ปี (พ.ศ.2567-2570) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานแบบบูรณาการการวิจัยพื้นที่สูงของประเทศ และดำเนินงานวิจัยสำหรับหน่วยงานและนักวิจัยที่ทำงานวิจัยสนับสนุนพื้นที่สูง รวมถึงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการงบประมาณ และการบริหารจัดการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตอบโจทย์และปัญหาของ

พื้นที่สูงได้อย่างตรงเป้าหมาย ทันเวลา รวมไปถึงการสร้างต้นแบบการขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยองค์ความรู้ เทคโนโลยีจากงานวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย

กำหนดแนวทางการวิจัย

เพื่อให้ได้ชนิดพืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมินิเวศน์ของชุมชนแต่ละแห่ง ตลอดจนมีวิธีการและระบบการเกษตรกรรมที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก การสร้างมูลค่าเพิ่ม ลดต้นทุนการขนส่ง ตลอดจนมีการจัดการด้านการตลาดอย่างเหมาะสม เพื่อให้ชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะรอบด้าน

ร่วมกับการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาพื้นที่สูง รวมถึงบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างผู้นำเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อขยายเครือข่ายและองค์ความรู้จากการดำเนินงานของ สวพส. ร่วมกับการพัฒนาระบบการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง

แผนการดำเนินงานของ สวพส. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

ปีงบประมาณ พ.ศ.2568 สวพส. มุ่งสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมสำหรับการพัฒนาพื้นที่สูง ส่งเสริมการเรียนรู้การพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งด้านการเกษตร สังคม สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ ตามแนวทางโครงการหลวง ดำเนินการกระจายการพัฒนาให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายและขยายการพัฒนาไปยังพื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤติ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เร่งแก้ไขปัญหาคritical เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาฝุ่นควัน (PM2.5) ปัญหาภัยแล้งบนพื้นที่สูงด้วยการจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็กด้วยชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เน้นการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาโดยบริหารจัดการการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงให้มีประสิทธิภาพ โดยมีสำรวจ ทบทวน และตรวจสอบข้อมูลสำคัญในการพัฒนาพื้นที่สูงเพื่อกำหนดแผนการพัฒนา เช่น ข้อมูลชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัด ข้อมูลคนจนเป้าหมาย ข้อมูลจุดความร้อน (Hotspot) ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนบนพื้นที่สูง เป็นต้น ลงในระบบบริการข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการพัฒนาพื้นที่สูง (HRDI GIS Portal) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานร่วมบูรณาการในการจัดทำแผนการสนับสนุนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน และจัดทำแผนการพัฒนาบนพื้นที่สูง ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาครอบคลุม 2,750 กลุ่มบ้าน 18 จังหวัด แบ่งเป็น (1) พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 39 ศูนย์/สถานี ครอบคลุม 500 กลุ่มบ้าน (2) พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบ

โครงการหลวง 44 แห่ง ครอบคลุม 616 กลุ่มบ้าน (3) พื้นที่กลุ่มบ้านที่พัฒนาบางกิจกรรมโดยร่วมบูรณาการ กับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 1,034 กลุ่มบ้าน และ (4) พื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ จำนวน 600 กลุ่มบ้าน และผลักดันให้อุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นห้องเรียนธรรมชาติขนาดใหญ่ ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ โครงการพระราชดำริ โครงการหลวง การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ความหลากหลายทางชีวภาพด้านเกษตร และศิลปะ วัฒนธรรม ที่มีการจัดการเรียนรู้รองรับการเรียนรู้วิถีใหม่ เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และกระตุ้น เศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้แนวคิดลดคาร์บอนเพื่อช่วยโลก ขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างยั่งยืน โดยดำเนินงานภายใต้ 3 แผนงาน ได้แก่

1. แผนงานยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่

1.1 โครงการพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูงในการขับเคลื่อนการพัฒนาตนเองและชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน เน้นกระจายการพัฒนาให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายและขยาย การพัฒนาไปยังพื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤติ สร้างองค์ความรู้ใหม่และนวัตกรรม เพื่อใช้แก้ปัญหาและขับเคลื่อนการ พัฒนา โดยใช้ต้นแบบความสำเร็จการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวทางโครงการหลวง เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ แก้ไขปัญหาความยากจน ภัยแล้ง การเผาเพื่อการทำการเกษตร ฝุ่นควัน และ PM 2.5 เน้นการบริหาร จัดการการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Approach) อย่างบูรณาการทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูง ให้มีประสิทธิภาพ มุ่งสร้างอาชีพภาคการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีคุณภาพตามมาตรฐานอาหาร ปลอดภัย ตลาดและสถาบันเกษตรกร รวมถึงส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้หญิง ผู้ด้อยโอกาส สร้างอาชีพนอก ภาคการเกษตรโดยใช้ภูมิปัญญาเฉพาะถิ่น จัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงในระดับหมู่บ้านและ ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อการวางแผนโครงสร้างพื้นฐาน และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

1.2 โครงการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่งเสริม การเรียนรู้ และเป็นแหล่งเรียนรู้มีชีวิตนอกห้องเรียน บนพื้นที่กว่า 468 ไร่ 3 งาน 10 ตารางวา ให้เป็น ห้องเรียนธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สวยงาม มีมาตรฐาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความโดดเด่นของการเป็นแหล่ง เรียนรู้และท่องเที่ยวที่รวบรวมและเผยแพร่ความรู้ 3 ด้าน คือ (1) การพัฒนาพื้นที่สูง โครงการหลวงและ โครงการพระราชดำริ (2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพและการเกษตร และ (3) ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นรักษามาตรฐานด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง ยกกระดับสู่การเป็นองค์กรที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และเป้าหมายลดการ ปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) รักษามาตรฐานคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ (Carbon Footprint for Organization: CFO) ในพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ เพื่อการเป็นศูนย์การเรียนรู้และการวิจัยเกี่ยวกับคาร์บอน ทั้งในภาคการเกษตรและการจัดการพื้นที่ตาม แนวทาง ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ขับเคลื่อนกลไก Carbon Products และสืบสาน รักษา ต่อยอดองค์ ความรู้ให้ผู้ที่สนใจเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและเพื่อการสร้างคาร์บอนให้มีมูลค่า เพื่อสร้าง

อาชีพให้ชุมชนในชนบท ด้วยการปลูกป่า รองรับสังคมผู้สูงอายุและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอนาคต นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเด็กเยาวชน และทุกช่วงวัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยมีเป้าหมายในการถ่ายทอดความรู้ ไม่ต่ำกว่า 800,000 รายต่อปี ทั้งนี้ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ยังคงยึดเป้าหมายยกระดับความสำเร็จ และเพิ่มคะแนนความพึงพอใจของผู้รับบริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์อยู่ในระดับมากที่สุดต่อไป รวมถึงจะยกระดับความโดดเด่นด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพรรณไม้ ให้มีจำนวนพรรณไม้สะสมมากกว่า 25,000 รายการ และขับเคลื่อนสู่การรับรองมาตรฐานสวนพฤกษศาสตร์ในระดับสากลจาก Botanic Gardens Conservation International หรือ BGCI ต่อไป

2. แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เน้นการพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการองค์กรให้มีสมรรถนะสูง ส่งเสริมความรู้และทักษะของบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงขั้นตอน/กระบวนการทำงานเพื่อก้าวสู่องค์กรสำนักงานดิจิทัล โดย (1) พัฒนาบุคลากร ผู้นำชุมชน และบุคลากรหน่วยงานเครือข่าย ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการปฏิบัติงานและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการต่างๆ ของ สวพส. (2) เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร โดยผลักดันให้เกิดการปรับปรุงขั้นตอนและกระบวนการทำงาน ให้มีความง่าย รวดเร็ว เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อก้าวสู่การยกระดับระบบราชการ 4.0 มีเป้าหมายให้เกิดการปรับปรุงระบบการทำงานไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90 (3) ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานเดิมสู่กระบวนการดิจิทัลเท่าที่จำเป็น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและลดใช้ทรัพยากร (4) ยกระดับองค์การสู่การเป็นศูนย์กลางข้อมูลพื้นที่สูงของประเทศ ด้วยการจัดทำข้อมูลเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงที่ใช้ประโยชน์ได้จริง และเข้าถึงง่าย และครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย และ (5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิจัยและการพัฒนากับนานาชาติ ทั้งโครงการหลวง และ สวพส. การจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการหลวงในต่างประเทศ และการเสริมสร้างและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงกับต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์งานของโครงการหลวงและ สวพส. ในระดับต่างประเทศ รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนและประสานความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนบนพื้นที่สูง

3. แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล ได้แก่ โครงการยกระดับความสามารถและสร้างความพร้อมของบุคลากรเพื่อส่งเสริมรัฐบาลดิจิทัล เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านดิจิทัลของหน่วยงาน เข้ารับการอบรมหลักสูตรกลางตามแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ของสำนักงาน ก.พ. ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 และหลักสูตรพัฒนา DPO ภาครัฐตาม พ.ร.บ. PDPA เพื่อยกระดับความสามารถและสร้างความพร้อมของบุคลากรของหน่วยงาน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากร 117 ราย 6 หลักสูตร

4. ด้านงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สูง (งบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม จำนวน 42.4630 ล้านบาท) เน้นสร้างองค์ความรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรม ที่ตรงตามโจทย์

สอดคล้องกับตามความต้องการของชุมชนบนพื้นที่สูง สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ และปัญหาสำคัญของประเทศ รวมถึงงานวิจัยเชิงระบบที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรหรือชุมชน ทั้งงานวิจัยมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรงและทันต่อเวลา ภายใต้กระบวนการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัย นักพัฒนา และเกษตรกร ดังนี้

4.1 งานวิจัยด้านเศรษฐกิจ มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง ให้มีความมั่นคงด้านอาชีพและความมั่นคงด้านอาหาร โดยการใช้องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตามโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG ของประเทศ ด้วยเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ต่อยอดจากความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชบนพื้นที่สูง ผลที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย ได้แก่ (1) การพัฒนาพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์พืช/สัตว์ใหม่ จำนวน 9 พันธุ์ เพื่อทดแทนการนำเข้าพันธุ์จากต่างประเทศ หรือลดผลกระทบจากการแปรปรวนของสภาพอากาศ (2) ชุดความรู้/นวัตกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตและมูลค่าของผลิตผลเกษตรบนพื้นที่สูง ชุดความรู้/นวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและลดผลกระทบจากการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศบนพื้นที่สูง ที่พร้อมนำไปใช้ประโยชน์ 27 เรื่อง และ (3) ชีวภัณฑ์เกษตรสำหรับป้องกันกำจัดศัตรูพืช 2 รายการ

4.2 งานวิจัยด้านสังคม เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง สนับสนุนการปรับตัวของเกษตรกรบนพื้นที่สูงทั้งหญิง ชาย เยาวชน และผู้สูงอายุ ในการเข้าถึงองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง การยกระดับการผลิตและการตลาด รวมทั้งการพัฒนาชุมชน อันจะเป็นการเสริมสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมให้ชุมชนบนพื้นที่สูงได้รับโอกาสอย่างทั่วถึงและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ดิจิทัลและสังคมสูงวัย ผลที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย ได้แก่ (1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมอาชีพในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรที่รองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสูงวัยบนพื้นที่สูง (2) นวัตกรรมทางสังคม กระบวนการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มสตรีชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง และกระบวนการยกระดับผู้นำเกษตรกรเป็นแม่ข่ายการเรียนรู้ของชุมชน ด้านการพัฒนาอาชีพ สังคมและสิ่งแวดล้อม

4.3 งานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม เน้นการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมาย carbon neutrality และอนุรักษ์ พันธุ์ และพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชท้องถิ่นบนพื้นที่สูงที่มีศักยภาพเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย ได้แก่

องค์ความรู้/นวัตกรรมในการเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญบนพื้นที่สูง ได้แก่ (1) ฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับบัญชีก๊าซเรือนกระจกของชุมชนบนพื้นที่สูง ปริมาณการปล่อยและการดูดกลับ/กักเก็บ CO₂ และแนวทางลด CO₂ บนพื้นที่สูงตามบริบทพื้นที่ (2) ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับสถานการณ์การใช้และการตกค้างของสารเคมีเกษตรภายใต้ระบบการปลูกพืชบนพื้นที่สูง (3) การจัดการพื้นที่เพื่อลดความเสี่ยงจากการใช้สารเคมีเกษตรภายใต้ระบบการปลูกพืชบนพื้นที่สูง (4) การปรับระบบการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน และ

(5) รูปแบบระบบนิเวศการปลูกข้าวยั่งยืนที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่สูง พร้อมมาตรการ/กฎระเบียบการจัดการพื้นที่เชิงอนุรักษ์

อนุรักษ์ ป่านฟู และพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชท้องถิ่นบนพื้นที่สูง ได้แก่ (1) เทคโนโลยีการปลูกและการจัดการและการแปรรูปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชท้องถิ่น 3 ชนิด (มะแขว่น ชาอัสสัม ตั่ว) (2) กระบวนการอนุรักษ์ ป่านฟู พืชท้องถิ่นหายากและมีคุณค่า 2 ชนิด (ตีนช้างดอย ห้วยข้าวเย็น) (3) เทคโนโลยีการผลิตหัวเชื้อเห็ดเหาะหรือเห็ดตับเต่า และแปลงต้นแบบการเพาะเห็ดท้องถิ่นร่วมกับการปลูกป่าและไม้เศรษฐกิจ (4) แนวทางการจัดการคุณภาพวัตถุดิบขั้นต้นและการแปรรูปที่สอดคล้องกับโอกาสทางการตลาด และ (5) ข้อเสนอแนะแนวทางการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของแหล่งผลิตชาอัสสัมหรือมะแขว่น

ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ

ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความเข้มแข็ง พันความยากจน อยู่ดีมีสุข มีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิตจากการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ไขปัญหา อนุรักษ์ และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงได้อย่างยั่งยืนด้วยงานวิจัยและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ขณะเดียวกันยังสามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานที่จำเป็นของรัฐได้อย่างเสมอภาค โดยวัดผลสำเร็จจากการที่เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายมีรายได้จากการส่งเสริมอาชีพบนพื้นที่สูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป้าหมายสร้างรายได้ให้เกษตรกรกว่า 486 ล้านบาท

แผน-ผลการปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

โครงการ/งาน/กิจกรรม	กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการใช้จ่ายงบประมาณ		คงเหลือ
					(บาท)	(ร้อยละ)	
1. การวิจัยบนพื้นที่สูง	1. การวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง 2. การวิจัยเพื่ออนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง 3. การวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง และงานวิจัยเชิงนโยบาย 4. การพัฒนานักวิจัยและการบริหารงานวิจัย	1. รายการยื่นขอจดทรัพย์สินทางปัญญา จำนวน 11 รายการ 2. ร้อยละของจำนวนงานวิจัยและ/หรือทรัพย์สินทางปัญญาที่นำไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ ร้อยละ 36.61 รายละเอียดผลการดำเนินงาน 1) ชูความรู้/นวัตกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตและมูลค่าของผลิตผลเกษตรบนพื้นที่สูง 32 เรื่อง 2) พันธุ์พืช-สัตว์ที่มีคุณลักษณะเฉพาะและสามารถปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง 5 พันธุ์ 3) ชีวภัณฑ์เกษตรต้นแบบสำหรับป้องกันกำจัดศัตรูพืช 5 รายการ 4) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อฟื้นฟูคุณภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูงจากหมอกควันและฝุ่นละออง (PM 2.5) ของเสีย สารเคมีและโลหะหนัก 3 รายการ 5) ตัวอย่างชุมชนโครงการหลวงและโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงที่สามารถอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน 3 แห่ง 6) องค์ความรู้/เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 1 เรื่อง 7) ฐานข้อมูลการปนเปื้อนสารเคมีเกษตรและโลหะหนักในพื้นที่ทำการเกษตรบนพื้นที่สูง 1 ระบบ 8) องค์ความรู้การปลูกและการจัดการเพื่อยกระดับพืชท้องถิ่นเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่บนพื้นที่สูง 4 ชนิดพืช 9) ผลิตภัณฑ์จากพืชท้องถิ่นบนพื้นที่สูง 3 ผลิตภัณฑ์ 10) แผนที่แหล่งเพาะปลูกสำคัญและคุณสมบัติเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ของพืชท้องถิ่น 2 ชนิด 11) แนวทางการยกระดับทักษะดิจิทัลของเกษตรกรในการเข้าถึงความรู้ การเพิ่มผลผลิตและการตลาดที่สอดคล้องกับบริบทและระดับการพัฒนาของพื้นที่ (A B C) 1 เรื่อง 12) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างบทบาทสตรีในชุมชนโครงการหลวงที่เหมาะสมกับช่วงวัย การศึกษา และทักษะดิจิทัล 1 เรื่อง 13) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อสนับสนุนการวางแผนส่งเสริมอาชีพในและนอกภาคการเกษตรที่รองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสูงวัยบนพื้นที่สูง 1 เรื่อง 14) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแนวปฏิบัติของการบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาพื้นที่สูง 1 เรื่อง 15) ยื่นขอจดทะเบียนและจดแจ้งทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จากงานวิจัย จำนวน 11 รายการ รวมทั้งมีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ จำนวน 26 รายการ เกษตรกรนาร่องที่ได้รับประโยชน์ 2,298 ราย ในพื้นที่ของโครงการหลวง 11 แห่ง และ สวพส. 37 แห่ง โดยสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่สูง ถ่ายทอดสู่เกษตรกรนาร่องและขยายผลให้เกษตรกรทั่วไป ซึ่งสามารถช่วยแก้ไขปัญหา เพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร เพิ่มอาชีพทางเลือกใหม่ ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน รวมทั้งอนุรักษ์พันธุ์สิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง	1 ต.ค. 2566 - 30 ก.ย. 2567	42,463,000	38,778,631.93	91.32	3,684,368.07

แผน-ผลการปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

โครงการ/งาน/กิจกรรม	กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการใช้จ่ายงบประมาณ		คงเหลือ
					(บาท)	(ร้อยละ)	
2. โครงการพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูงในการขับเคลื่อนการพัฒนาตนเองและชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน	1. การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพโดยระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามแนวทางเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) แก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ห่างไกล 2. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสถาบันเกษตรกร 3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่เฉพาะ 5. งานพัฒนาด้านการเรียนรู้ การสร้างเครือข่าย และการเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องการพัฒนาบนพื้นที่สูง 6. การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน 7. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐานบนพื้นที่สูง	1. เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวง 85,333 ราย 2. จำนวนผู้นำชุมชนและผู้นำเกษตรกรที่เข้มแข็ง 1,101 ราย 3. ชุมชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงมีความเข้มแข็งสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน ร้อยละ 77.11 4. ร้อยละของกลุ่มบ้านเป้าหมายที่มีการจัดการที่ดินได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 58.44 <u>รายละเอียดผลการดำเนินงาน</u> ด้านเศรษฐกิจ - มีเกษตรกรได้รับพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ 19,306 ราย สร้างรายได้ 514.30 ล้านบาท - เกษตรกรที่ได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตตามแนวทางโครงการหลวง 85,333 ราย กระจายการพัฒนาแก่เกษตรกรผู้ด้อยโอกาส 1,618 ราย โดยมีการพัฒนามาตรฐานคุณภาพผลผลิตภายใต้ระบบมาตรฐานอาหารปลอดภัย 4,084 ราย ด้านสังคม - มีผู้นำชุมชนและผู้นำเกษตรกรที่เข้มแข็ง 1,101 ราย ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ และขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน และยกระดับสถาบันเกษตรกรสู่มาตรฐานในการจัดการด้านการผลิตและตลาดได้ด้วยชุมชนเอง 108 กลุ่ม สิ่งแวดล้อม- ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง เพื่อกำหนดเขตพื้นที่ป่าพื้นที่เกษตร พื้นที่ทำกิน มุ่งเป้าในการแก้ปัญหาการเผาและฝุ่นควันบนพื้นที่สูง - ชุมชนมีแผนและดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการเศษวัสดุการเกษตร โดยไม่เผา และนำไปทำเป็นปุ๋ยเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน - พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีพื้นที่รับประโยชน์ 21,536 ไร่ ด้านบริหารจัดการ- กระจายงานพัฒนาพื้นที่สูงตามแบบโครงการหลวง โดยสร้างกลไกความร่วมมือ ด้วยการบันทึกข้อตกลงการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ร่วมกับ อปท. 51 แห่ง ปัจจุบันได้รับงบประมาณสนับสนุนจากอปท. จำนวน 36 อปท. 200.86 ล้านบาท	1 ต.ค. 2566 - 30 ก.ย. 2567	251,394,200	247,114,802.19	98.30	4,279,397.81

แผน-ผลการปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

โครงการ/งาน/กิจกรรม	กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการใช้จ่ายงบประมาณ		คงเหลือ
					(บาท)	(ร้อยละ)	
3. โครงการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้สนับสนุนการพัฒนาบนพื้นที่สูงและการให้บริการสังคม	1. พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต รองรับการเรียนรู้วิถีใหม่และเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เข้าสู่มาตรฐานสวนพฤกษศาสตร์ในระดับสากล 3. การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน และลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ 4. การพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการให้บริการ 5. การบริหารจัดการองค์กรเพื่อความยั่งยืน	1. จำนวนผู้ได้รับการถ่ายทอดความรู้โครงการหลวง โครงการพระราชดำริ และการให้บริการทางสังคม 799,327 ราย 2. จำนวนเครือข่ายความร่วมมือด้านการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ 5 เครือข่าย 3. จำนวนรางวัลหรือมาตรฐานด้านการจัดการท่องเที่ยวและบริการ การบริหารจัดการองค์กร 4 รางวัล <u>รายละเอียดผลการดำเนินงาน</u> - มีผู้รับบริการ 1.56 ล้านคน - ปรับปรุง/พัฒนาสวน และสิ่งดึงดูดใหม่ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ สวนหิมาลายันแห่งสันติภาพแห่งราชอาณาจักรภูฏาน ทางเดินลอยฟ้า อาคารนิทรรศการโลกแมลง อาคารพืชทะเลทราย ถ้ำกล้วยไม้เรืองแสง - ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติในวันสำคัญต่างๆ และการให้บริการสังคม 26 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมกว่า 6.7 แสนราย - นอกจากนี้ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ได้เข้าเป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์อนุรักษ์นานาชาติ (BGCI) มีระยะเวลาการรับรอง 1 ปี - มีการรวบรวมพันธุ์ไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ 23,831 รายการ - พัฒนาและยกระดับมาตรฐานคุณภาพการให้บริการ โดยได้รับมาตรฐานสถานที่จัดงานประเทศไทย สถานที่จัดงานอาเซียน มาตรฐานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน STGs 5 ดาว การรับรองคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร มาตรฐานสำนักงานสีเขียว ระดับดีเยี่ยม - การยกระดับการดำเนินงานเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน และลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ สวพส. เป็น 1 ใน 5 องค์กรภาครัฐ ที่ได้รับรางวัลในฐานะ "องค์กรผู้นำด้านการจัดการก๊าซเรือนกระจก" ระดับดีเด่น จากคณะกรรมการเครือข่ายคาร์บอนนิวทรัลประเทศไทย	1 ต.ค. 2566 - 30 ก.ย. 2567	126,356,000	123,384,870.70	97.65	2,971,129.30

แผน-ผลการปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

โครงการ/งาน/กิจกรรม	กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการใช้จ่ายงบประมาณ		คงเหลือ
					(บาท)	(ร้อยละ)	
4. การบริหารจัดการ และการพัฒนาองค์กร	1. การขับเคลื่อน นโยบายสำคัญ เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง 2. การสนับสนุนงานพัฒนาพื้นที่สูง	1. ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานแผนปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ ร้อยละ 100 2. องค์กรผ่านเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA 4.0) 464.98 คะแนน 3. ร้อยละของบุคลากรได้รับการพัฒนาสมรรถนะเป็นบุคลากรสมรรถนะสูงพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ร้อยละ 72.73 <u>รายละเอียดผลการดำเนินงาน</u> - ปรับปรุงแก้ไขระเบียบเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จำนวน 8 รายการ อาทิเช่น การพัฒนาและบริหารงานบุคคล การปรับโครงสร้างการแบ่งส่วนงาน คำบริหารโครงการวิจัย ระเบียบฯ การวิจัยและนวัตกรรม - การบริหารงานบุคคล มีการทบทวนความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคลากร / จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในรายการกลยุทธ์ และด้านดิจิทัล / จัดทำคุณสมบัติและสมรรถนะ คัดเลือกผู้สืบทอดตำแหน่ง และจัดทำแผนพัฒนา จำนวน 32 ตำแหน่ง / ปรับปรุงมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง การกำหนดระดับตำแหน่ง เส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ และหลักเกณฑ์การหมุนเวียนงาน - พัฒนาและยกระดับองค์กรเพื่อเข้าสู่มาตรฐานต่างๆ มีผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับการยอมรับและเป็นต้นแบบการพัฒนาในระดับประเทศกว่า 16 ผลงาน - สวพส. ปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง และในปีงบประมาณ 2567 ได้เสนอผลการเพื่อรับการประเมินการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 ตามมาตรฐานการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 จากสำนักงาน ก.พ.ร. โดยได้รับคะแนนการประเมินระบบราชการ 4.0 เท่ากับ 464.98 คะแนน	1 ต.ค. 2566 - 30 ก.ย. 2567	55,488,500	54,480,299.87	98.18	1,008,200.13
5. ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	ค่าใช้จ่ายบุคลากร	ค่าใช้จ่ายบุคลากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประกอบด้วย 1. เงินเดือน 2. ประโยชน์ตอบแทนอื่น (ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง) 3. ประโยชน์ตอบแทนอื่นผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (ผันแปร) 4. เงินประจำตำแหน่ง 5. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ 6. สวัสดิการข้าราชการพยาบาลและการศึกษาบุตร	1 ต.ค. 2566 - 30 ก.ย. 2567	119,211,300	117,143,760.83	98.27	2,067,539.17

แผน-ผลการปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

โครงการ/งาน/กิจกรรม	กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการใช้จ่ายงบประมาณ		คงเหลือ
					(บาท)	(ร้อยละ)	
6. แผนงานบูรณาการ รัฐบาลดิจิทัล : โครงการยกระดับ ความสามารถและสร้าง ความพร้อมของบุคลากร เพื่อส่งเสริมรัฐบาลดิจิทัล	การพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับบุคลากรภาครัฐ เพื่อการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล	1. บุคลากรที่เข้าอบรมต้องผ่านการอบรมตามเป้าหมาย ร้อยละ 100 2. ระดับความสำเร็จของบุคลากรด้านดิจิทัลที่ได้รับการพัฒนาสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 82.92 3. ร้อยละของบุคลากรด้านดิจิทัลที่ได้รับการพัฒนาสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้เพื่อยกระดับงานด้านดิจิทัลของหน่วยงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐบาลดิจิทัล ร้อยละ ร้อยละ 82.92 1. บุคลากรของสวพส. ที่เข้ารับการอบรมตามแผนจำนวน 10 หลักสูตร จำนวน 41 ราย เช่น หลักสูตรเกี่ยวกับ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber Security) ธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics Techniques) เป็นต้น 2. ระดับความสำเร็จของบุคลากรด้านดิจิทัลที่ได้รับการพัฒนาสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 82.92 3. ร้อยละของบุคลากรด้านดิจิทัลที่ได้รับการพัฒนาสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้เพื่อยกระดับงานด้านดิจิทัลของหน่วยงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐบาลดิจิทัล ร้อยละ ร้อยละ 82.92 4. ปรับปรุงฐานข้อมูล GIS จำนวน 10 เรื่อง และแสดงผลผ่านระบบ HRDI GIS Portal 5. พัฒนาระบบนำเข้าข้อมูล 2 ระบบ ได้แก่ ระบบจัดเก็บข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร และระบบจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานหน่วยงานบูรณาการ 6. จัดทำมาตรฐานข้อมูลสารสนเทศในการเผยแพร่และให้บริการข้อมูล โดยทบทวนชุดข้อมูลในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ 23 ชุด และอัปเดตข้อมูล 6 ชุด พร้อมลงทะเบียนในระบบ GD Catalog ตามมาตรฐาน และเผยแพร่ข้อมูลผ่านระบบ Open Data (https://data.go.th/) 7. พัฒนาระบบ MyHRDI-Catalog โดยมีข้อมูลภูมิสารสนเทศพื้นฐาน 13 ชั้นข้อมูล ข้อมูลภูมิสารสนเทศของสวพส. 13 ชั้นข้อมูล และข้อมูลภารกิจหน่วยงาน 12 ชั้นข้อมูล 8. พัฒนาระบบติดตามจุดความร้อน (HOT Spots) และพัฒนาระบบการเรียนรู้พื้นที่สูงด้วยระบบเครือข่ายและเทคโนโลยีดิจิทัล ผ่านช่องทางออนไลน์ทั้งเว็บไซต์ องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน (H-KM) https://hkm.hrdi.or.th/ เฟสบุ๊ค ยูทูบ และไลน์ของพื้นที่สูง	1 ต.ค. 2566 - 30 ก.ย. 2567	511,700	511,700.00	100.00	-
รวมงบประมาณ				595,424,700	581,414,065.52	97.65	14,010,634